

GILEÁD

vigasztalás könyve

IRTA:

Dr. KISS ARNOLD

BUDAI FÖRABBI.

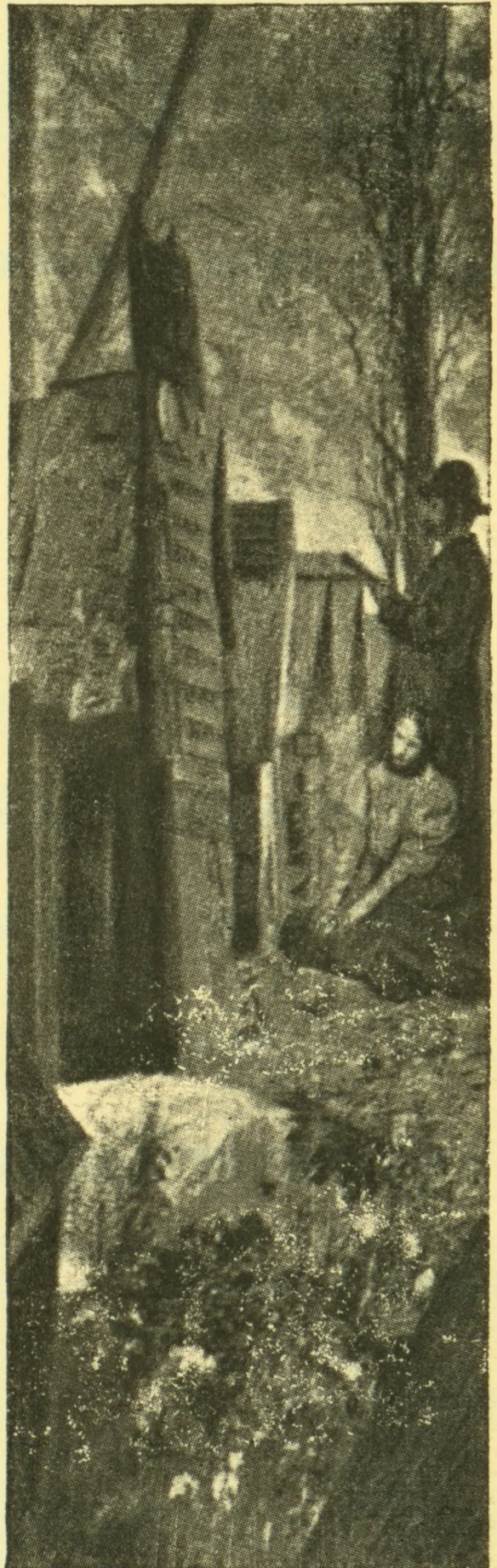
MÁSODIK KIADÁS.

BUDAPEST 1906.

POLLAK M. MIKSA.

VI. IZABELLA-UTCA 81.

ÉVFORDULÓ NAPJA

ISTENBEN BOLDOGULT ÉDES ANYÁM

.....
KI 19.....ÉV.....HÓNAP.....NAPJÁN

.....ÓRAKOR.....ÉVES KORÁBAN HALT MEG.

HÉBER IDŐSZÁMITÁS SZERINT:

56.....ÉV.....HÓNAP.....NAPJÁN.

ÖRÖK NYUGALOMRA TÉTETETT:

19.....ÉV.....HÓNAP.....NAPJÁN

..... TEMETŐJÉBEN

..... SZAKASZ..... SOR..... SIRSZÁM

Évforduló napja
a polgári időszámítás további éveiben.
Az évforduló előestéjén lelki-mécs gyújtandó.

1908	hó	napja
1909	"	"
1910	"	"
1911	"	"
1912	"	"
1913	"	"
1914	"	"
1915	"	"
1916	"	"
1917	"	"
1918	"	"
1919	"	"
1920	"	"
1921	"	"
1922	"	"
1923	"	"
1924	"	"
1925	"	"
1926	"	"
1927	"	"
1928	"	"
1929	"	"
1930	"	"
1931	"	"

1932	hó	napja
1933	"	"
1934	"	"
1935	"	"
1936	"	"
1937	"	"
1938	"	"
1939	"	"
1940	"	"
1941	"	"
1942	"	"
1943	"	"
1944	"	"
1945	"	"
1946	"	"
1947	"	"
1948	"	"
1949	"	"
1950	"	"
1951	"	"
1952	"	"
1953	"	"
1954	"	"
1955	"	"
1956	"	"
1957	"	"
1958	"	"

Gyászszertartási szokások.

Általános tudnivalók.

Sivó alatt a hét napig tartó gyászt értjük. A sivó az elhunytnak eltemetése után kezdődik. Hét napig a gyászoló házát el nem hagyja, székre pamlagra nem ül, hanem sarutlanul a földön, vagy egy zsámolyon. A gyászt abban a szobában kell megülni, amelyben az elhunyt lelkét kilehelte, ott keresik fel a gyászolót a vigasztalók és reggel és este tiz felnőtt férfi jelenlétében ott tartanak istentiszteletet az elköltözött lelkiüdvösségeért.

A hét gyásznapon hivatásos munkánknak szünetelni kell, az üzletet zárva kell tartani. Ha azonban a gyászoló üzletében cégtárssal bir, akkor az üzlet nyitva tartható. Magánlevelek írása meg van engedve. Asszonyok, ha cselédet a házban nem tartanak, házi teendőiket végezhetik. Orvosok — ha hivatásuk ebben megakadályozza, — fel vannak mentve a gyászszokások betartása alul. Tanítók három nap után tanithatnak. Gyászt kell tartani atyáért és anyáért, gyermekért, ha az harmincz napnál idősebb lett, testvérért, férjért és feleségért. 13 éven aluli fiukra és 12 éven aluli leányokra a gyász nem kötelező.

Az említett gyászolók a koporsó lezárása előtt felső ruháikat megszakgatják. Szülőkért a ruhát bal oldalon, minden más rokonért a jobb oldalon. *Pessach* és *Szukhoth* félünnepen csakis szülőkért tépik meg a ruhát. Ünneppon ez a szakgatási szertartás elmarad. Hasonlóképpen betegknél sem szakgatják meg a ruhát.

A hét gyásznapi letelte után a megszakgatott ruhát részben 30 nap letelte után (*selosim*) teljesen szabad varrni. A gyászidőben eljegyzést lakodalmat tartani nem szabad. Ha a gyászeset hirtelenül állott be, és a jegyepár egyik közeli rokona hirtelenül halt meg, úgy hogy a lakodalomra már minden előkészület meg van téve, akkor az esküvőt a temetés előtt meg szabad tartani és a gyász csak hét nap letelte után kezdődik. Ha azonban az atyának vagy anyának halála csak az esküvő után történt, akkor a gyász rögtön a temetés után történik. Szombaton és ünneppon gyászt nem tartanak. *Purim* két napján *Sivót* nem tartanak, de a két nap a gyászhétbe beszámíttatik.

Ha a temetés valamely ünnep előnapján történt, úgy hogy az ünnep beállta előtt még egy óráig gyászt lehet tartani, akkor az ünnep a gyászt teljesen beszünteti. Ez az általános szabály, de erre nézve minden egyes esetben a rabbihoz külön kérdés intézendő.

Ha a gyászeset félünnep napján történt,

akkor a gyásznapok csak a teljes ünnep elmulása után kezdődnek meg.

Szombat este és valamely ünnep utolsó estéjén a *Sivot* csak egy óráig kell tartani.

Ha valaki valamely hozzátartozójának haláláról csak 30 nappal annak halála után értesül, akkor gyászszertartások betartása alól föl van mentve, — de egy óra hosszat *Sivot* kell ülnie. Szokásban van azon a helyen, ahol az elhunyt feküdt mécset gyujtani: elhalt testvérért és gyermekért 7 vagy 30 napig, szülőkért egy teljes évig.

A gyászolás időtartamának s minőségének 3 fokozata van, u. m.: 7 napos mély gyász *sivo*; 30 napos külsőgyász, *slósim*; és egy éves kegyeleti gyász. Ezek mindegyike más és más szokásos szertartással van egybekapcsolva.

A *sivó* és a *slósim* a temetés napjától — a halotti évforduló (Jahrzeit) pedig az elhalálozás napjától lesz számitva.

A gyászolás és ennek szertartásai közvetlen az elhantolás, a temetés után veszik kezdetüket.

Az elhaltak vérrokonai, hozzátartozói, kik a 7 napos gyászt megtartani kötelesek, *one'nim*, azaz szerencsétlenségtől sujtottaknak, buslakodóknak, kesergőknek neveztetnek mindaddig, mig a halott eltakaritva, eltemetve nincsen; a temetés, az elhantolás után pedig *awelim*, azaz gyászolóknak mondatnak. — Amazok fel vannak mentve minden egyéni vallásos szertartástól, parancsolattól,

(*miszóh*), és még nem ülnek gyászt; — emezek azonban kötelezve vannak a szertartások, parancsolatok szigorú betartására s náluk kezdődik meg csak a tulajdonképeni gyászszertartás.

Gyászhort kétfélet különböztetünk meg, u. m. ha a halálesetről — az elhalálozástól számított 30 napon belül kapunk értesítést, akkor ez korai, vagy gyors hirnek *s'muoh k'rowoh* vétetik; — ha pedig 30 nap mulván veszünk róla tudomást, akkor már késői-hirnek *s'muoh r'chokoh* nevezetik. A hir minőségétől függ aztán, hogy egészében, vagy csak részben kötelező-e a gyászolókra a hagyományos gyászolás s egyéb gyászszertartás; vagy pedig, hogy egyáltalán nem kell gyászt tartaniok. — Szülők elhunytja miatt azonban bármily hosszú idő mulva értesülnek is a gyászolók azok elhunytáról, mindenkor kötelesek *keriah*-t végezni, egy óra hosszat *sivó*-t ülni, és az elhalálozás napjától számítva 11 hónapot kiegészítőleg *kaddis*-t mondani.

Csak fiugyermek van kötelezve, elhalt szüleiért *kaddis* imát mondani és pedig: 1. A halálozási naptól számítva 11 hónapig minden istentiszteletnél. A tizenegy hónap leteltének utolsóelőtti napján mondja el utoljára az imát. 2. Évforduló napján (héber időszámítás szerint) az évforduló előestéjén, az évforduló reggeli imájánál, és mincha imájánál, (az esti imánál már nem), mindenkor nyilvános istentiszteletnél.

A *maskir* (requiem), azaz kegyeletes megemlékezés a kedves elhunytakról és buzgó fohászokodás a drága elköltözöttek lelkiüdvéért, nyugalmaért. Évente 4-szer van *maskir* u. m. : *pessach* utolsó, *sowwoss* második és *szukoss* 8-ik napján, továbbá *jom kipur*-kor. Megjegyzendő, hogy az elhalálozás első évében még nem tartunk *maskir*-t.

A *kewer owoss*, vagyis a föld ölében nyugvó, örökre pihenni tért drága szülők sirhalmanak kegyelet-sugalta meglátogatása évente legalább egyszer, különösen a *ros-hasonoh* és *jom kipur*-t megelőző napok egyikén van szokásban, mely alkalommal hő imát rebegünk az elhunytak csendes nyugalmaért. Megjegyzendő, hogy az elhalálozás első évében nem megyünk *kewer owoss*-ra. Ugyiszintén, ha özvegy ember vagy özvegy asszony ismét házasságra lép, akkor nem megy többé elhunyt hitvestársa sirjára.

Vége a *másewoh*, a sirkő felállítása, rendszerint a halottas nap évfordulóján történik.

Kaddisima a temetés után.

קדיש לאחר הקבורה

יְתַגְדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא דִּי-
הוּא עֲתִיד לְאַתְחִדְתָּא וְלֹאֲהֵיָאָה מִתְיָא וְלֹאֲסָקָא
יְתְהוּזן לְחַיֵּי עֵלְמָא וְלִמְבַנָּא קִרְתָּא דִּי-יְרוּשָׁלַם
וְלִשְׁכַּלְלָא הֵיכְלָהּ בְּגוּוּהָ. וְלִמְעַקֵּר פְּלַחְנָא נְכֻרָאָה
מִן-אַרְעָא וְלֹאֲתָבָא פְּלַחְנָא דִּי-שְׁמֵיָא לְאַתְרָהּ
וְיִמְלִיךְ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַלְכוּתָהּ וְיִקְרָה
בְּחַיֵּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּכְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא
וּבְזִמְן קָרִיב. וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ
לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא. יְתְבָרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר
וְיִתְרַמֵּם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ
דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵלְמָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא וְשִׁירָתָהּ
תְּשַׁבַּחְתָּא וְנִחְמַתָּא דְּאִמְרֵן בְּעֵלְמָא. וְאִמְרוּ אָמֵן.
יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים
עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. וְאִמְרוּ אָמֵן.
עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֵׂה
שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן.

Kaddis a temetés után.

Jiszgaddal wejiskaddas semé rabbo, beolmo di hu oszid l'iszehadoszo ul'achajoo meszajo ul'aszoko joszhaun lechajei olmo, ulmirone karto di-jeruschaleim ulsacholo heichlei begawa, ulmeékar polchono nuchroo min-ar'o welaászowo polchono di-semajo leaszreich, wejamlich kudscho berich hu bemalchuszeih wikoreich, bechajeichaun uw'joumeichauh uw'choje dichol bész jisroél, baágola uwizmán koriw ; w'imru : Amen !

J'he s'me rabbó m'worach l'olam ul'oline olmájó.

Jiszborách w'jistábách w'jiszpoar w'jiszromam, w'jisznassze, w'jiszhadar, w'jiszóle, w'jiszhallol s'me d'kudso, b'rich hu, l'é'ló (ul'é'ló) min kol birchosszu w'sirosszu tusb'shosszó w'nechmosszó, daámiron b'olmo, w'imru : Amen !

J'he's'lomo rabbo min semajo w'chajim towim olenu w'al kol jisroel, w'imru : Amen !

Osze solom bimromow u'werachamow, hu jaásze solom olenu w'al kol jisroel w'imru : Amen !

Kaddis ima a temetés után.

Dicsértessék és magasztaltassék az **Ő** nagy neve a világban, a melyet majdan megujít **Ő**! Föleleveníti a halottakat és örök életre ébreszti őket. Ujra fölépíti majd Jeruzsálemet, és templomát megalapítja benne; bálványimádást megszüntet körünkben **Ő**, és az igazi istentiszteletet újra helyre állítja majdan. Igen! a Szentséges — dicsértessék az **Ő** nagy neve — uralkodni fog az **Ő** dicsőségében és az **Ő** méltóságában, a ti éltetekben, a ti napjaitokban, és Izrael egész házának életében, hamar és közeli időkben — mondjátok erre: Amen!

Dicsértessék az **Ő** nagy neve mindörökről mindörökre!

Dicsértessék és dicsőitessék, magasztaltassék és fölemeltessék, hódolattal emlegettessék és dalba foglaltassék, áldassék és szenteltessék meg a Szentségesnek neve — dicsértessék minden áldáson és minden vigasztaláson felül, amelyeket elmondanak ezen a földön — és mondjátok erre: Amen!

Nagy békesség és nyugodalmas élet szálljon alá az égből mifölénk és egész Izrael fölé. Erre mondjátok: Amen!

Dicsértessék Istennek neve mostantól fogva mindörökre !

A ki szerzi a békét az Ő magasságaiban, az szerezzen békét és nyugodalmat minékünk és egész Izraelnek — és erre mondjátok: Amen!

Üdvöm az Örökkévalótól vagyon, égnek és földnek szerzőjétől! Amen!

KÖNYVTÁRA

Gyászhet.

Foházkodás (6. zsoltár.)

Óh én Uram! haragodban meg ne fenyíts engem, és a Te gerjedelmedben óh ne büntess engem.

Irgalmazz nékem Istenem! mert gyöngé vagyok én — gyógyíts meg engem Uram! mert megrendültenek az én csontjaim.

És az én lelkem nagyon meg vagyok ijedve, — óh te Uram! Isten! meddig tarthat ez így?

Térj vissza Örökkévaló! mentsd meg a lelkemet — segíts meg engem kegyelmed miatt.

Mert nincsen a halálban reád emlékezés, a sírban ki adjon neked hálát?!

El vagyok fáradva sóhajvásomban, ágyamra siralommal borulok az egész éjjelen, fekhelyem könnyemmel nedvesitem.

Elomlik bánattól a valóm, megöregszik annyi fájdalomtól!

Távozzatok tőlem gonosz kinszók! távozzatok! mert meghallgatja az Örökkévaló az én sirásom hangját.

Meghallgatja az Örökkévaló az én könyör-
gésemet; az Örökkévaló imádságomat magához
fogadja,

Megszégyenülnek és megijednek nagyon
mind az én ellenségeim; visszafordulnak és meg-
ijednek hirtelenül

KÖNYVTÁRA

Ima a gyásznapokban.

Én Uram! Istenem! Összetörve, fájdalomtól meggyötörve imádkozom én Teelőtted. Elfáradtam a siratásban, zaklatott bensőm úgy vágyódik enyhülés után. És sebemre gyógyulást, bánatomra vigaszt nem találok sehol a világon. Nem! nem tudok belenyugodni a gondolatba, hogy többé sohasem látom kedvesemet ezen a földön. Azt hiszem: rossz álomban kinlódom, s várom, várom, hogy széjjeloszlik a gyötrő kép, s nyugalmas valóra ébredek én. De hiába minden! a rideg élet szivembe markol újra meg újra, — és újra meg újra előtörnek szememből könnyeim. Siratom keserü fájdalommal az én elvesztett üdvösségemet, s nem tudom elképzelni, hogyan fogom elviselni az ő hiányának végtelen súlyát? tele van emlékekkel a szívem, a lelkem — és úgy érzem, hogy meghasad a szívem, érette való fájdalomában. Ha járok: őt látom mindenütt; nappal és éjszaka ő reá gondolok. Érezem rajtam csüggni szerető tekintetét, érezni vélem hűséges, édes kezének szorítását, ajakát ajkamra fornni gondolom, — látom kedves arcvonásait, mosolygó szemeit, — én Uram! Uram! Istenem! mit vétettem én a te gyöngeszolgád, hogy ekképen sujtottál engem, hogy

elvetted tőlem az én földi boldogságomat, hogy sirba fektetted az én drágámat, az én kedvesemet? Micsoda súlyos bűnökért kell nekem most ilyen borzasztó lelki gyötrellemmel fizetnem, — hogy megengedted azt, hogy a hideg göröngy takarja azt a drága testet, amelyet forró lehellettemmel szeretnék életre melengetni, ha ugy lehetne, amelyért váltságképen vért adtam volna véremből, húst husomból? Óh ne szállj énvelem kemény ítéletre irgalmas Istenem! hogy eképen szállok perbe a te végzésseddel én, a gyarló porszem, ne vedd zugolódásnak Atyám az égben! az én szám panaszos sóhajait! Hiszen jól tudom és érzem azt, hogy kifürkészhetetlen a te végzéseidnek a végső oka, s hogy madárnak szárnya se rebben a végtelen világegyetemben anélkül, hogy tenéked véle bölcseséges célod ne lenne. Te vagy az, ak örömet osztasz és beteljesited a mi vágyott reményeinket, — de te vagy az egyuttal, a ki elveszed mitőlünk a mi örömünket, és sóhajtasra, és sirásra változtatod a mi vigságunkat. És te tudod azt, mivel tettük magunkat méltónak a kegyelemre — és mi okon sujtasz bennünket lángoló ostoroddal; nem lázongásképen sírom e hát előtted Istenem! az én végtelen panaszomat. Nem kutatni akarom a te ítéleteidnek igazságát, — óh de bocsáss meg énnekem, és légy irgalmas velem mindazonáltal, mivel törpe és esendő ember vagyok én, és a szívem nincsen vasból, és mint

a kalitkába zárt madár vergődő szárnyaival ezerszer neki megy a rácsozatnak, úgy keres a lelkem is fájdalmának szorító hálójából szabadulást. Vigasztalódást keresek én mennyei Atyám! az én panaszaimmal, az én sirásommal is teelötted, és azt hiszem, hogy mint a nemes ércz a tisztító tűzben — lelkem is megtisztul a salaktól a fájdalmak izzó tüzeiben. Vigaszt keresnek könnyeim, s amit az emberek nem tudnak szavaikkal megadni nékem, tehozzád fordulok érte én kegyelmes Istenem! hogy emelj fel engem a mélységből, add meg, óh add meg nekem az én szívemnek elvesztett nyugodalmát. Érzem azt, hogy a te akaratod nélkül nincsen bántódása senkinek, ha te védelmezel, hajannak szála sem görbülhet meg Te vagy az egyetlen! aki balzsamot nyujthatsz vérző sebemre! Te vagy az, aki kivezetel engemet az én bánatomnak sötét éjjeléből! Azért keresve keresem én a te hitednek mennyei mannáját, mennyei tanítását, s szomjas lélekkel szívom magamba tanításodnak, igéidnek vigasztalásait, Hiszem azt, hogy a földön túl van még. viszontlátás, és hogy te nem örökre vetted el tőlem kedvesemet. Óh én Uram! Istenem! imádkozom előtted az én pihenni tért kedvesemért! Váltsad meg lelkét odafönn tenálad — adj neki örök üdvösséget. Jutassad el a te angyalaid által hozzá az én végtelen szerelmem hírét, és azt hogy én úgy vágyom utána, siratom mindhalálíg

Engem pedig, az én gyászoló családomat, fogadj Istenem irgalmadsa! Tedd elviselhetővé az én fájdalmam súlyát, és töröld le az én égető könnyeimet. Mert én halálom napjáig magasztallak téged, — és föl nem adom a hitet és a bizodalmat sohasem tebenned Istenem! Uram! szirtem és megváltóm — menedékem nékem. Amen!

—
Könyvtára

Vigasztaló zsoltár.

(42. zsoltár.)

Mint a szarvas eped a friss forrásra, —
aképen eped a lelkem tehozzád Istenem. Szom-
juhozik az én lelkem Isten után, — mikorra
mehetek majd, hogy láthassam Istennek arczatját.

A könnyem lett énnekem kenyerem nappa
és éjjel, mivelhogy egész nap azt mondják én-
nekem: hol a te Istened?

Erre emlékezem — s elomlik fölöttem az én
lelkem, — amikor a tömegben zarándokoltam az
Úr házában, ujjongások és hálaének hangjaival
az ünneplő sokaság között.

Miért vagy szomorú én lelkem? miért vagy
oly nyugtalan bennem? reménykedj csak az Isten-
ben — még hálát adod majd neki arcának
üdvösségeért.

Istenem! szomorkodik bennem a lelkem, ha
reád gondolk itten a Jordán partjain, Hermon
hegyének kicsiny dombjain.

Örvény az örvénynek átkiált, vizomlásaid
zuhognak, mind a te hullámaid és habjaid fölém
rohantanak.

Nappal kegyelmét parancsolja fölém az
Örökkévaló, és éjszaka ének én velem van, imádság
életem Istenéhez.

Kiáltok Istenhez: Szirtem! miért feledsz el engem? miért kell ily busan járnom ellentől megszorítva?!

Csontjaim zuzza össze, ha gúnyolnak ellenem, — amidőn egész nap szólnak hozzám: hol a te Istened?

Miért vagy szomorú én lelkem? miért vagy olyan nyugtalan bennem? reménykedj csak az Istenben, — még hálát adok majd néki arczának üdvösségeért, — és ő az én Istenem!

A צדיק הדין fordítása.

Istenem! Szirtem! és Menedékem! te tökéletes vagy minden cselekedeteidben, a te utjaid igazságosak mind. A te szavad az úr a mélységekben, a te szavad az úr a magasságban. Te vagy az, aki halált küldesz, és te vagy az, aki életet adsz, te vezetsz le minket a sirba, te emeled a szellemet a magasságba.

Te vagy az, aki hibátlan vagy minden tetteidben — ki mondaná hát teneked: „Uram! mit cseleksz?” Mind, amink van és mind, amivel birunk, nem a mi érdemünk, hanem a te kegyelmed adta azt minekünk. A te kezében minden lélek jó őrizetben van!

Nem! te nem törlöd el a mi emlékünket, a te szemeid irgalomban vannak nyitva mifölöttünk, mivel tenálad óh Isten! van a kegyelem, mivel tenálad van a bűnbocsánat.

Vajjon egy évig él-e az ember, avagy pedig hosszú ideig tartózkodik idelenn a földön — nem-e mindegy végre is?! hiszen eltűnik, mintha sohase lett volna, — csak amit szelleme a földön alkotott, annak van maradása, csak a jó hir, amit szerzett, annak van állandósága, csak a szeretet, amelyet vetett, az múlhatatlan, — dicsértessél Istenünk!

te igazságban ítélsz, — tudjuk azt mi igazán. Azért is nem zugolódunk a megkisértés napján, — nem perlekedünk; megadjuk magunkat a te akaratodnak, még akkor is, ha nehéz a bánat, amit reánk küldesz. A te kezében van a mi életünk, és mindazoknak élete, akik drágák és kedvesek előttünk; óh mi Urunk! Istenünk! légy irgalommal a mi gyengeségünkkel szemben, és ne tedd túlságosan kemény próbára az ernyedtt földi haldandó embert.

Fogadjad magadhoz kegyelemben és irgalomban óh Mindenható!

a mi pihenni tért testvérünknek (felebarátunknak),

a mi pihenni tért nővérünknek,
eme ártatlan gyermeknek lelkét,

és adj neki részt a te üdvösségednek édes nyugalomában.

Küldd el a te vigaszodat és balzsamos enyhüléset a gyászolóknak, akik ezt a szomorúságos ravatalt bánatban körülállják, és mindazoknak, akik innen messzire vannak, önts sziveikbe megnyugvást és jámbor önmegadást, hogy a te igédben erősödve fölemelkedjenek és nyugalommal mondják: „Az Örökkévaló adta, az Örökkévaló el is vette — Istennek neve legyen dicsérve mindörök-ről-mindörökre!” Amen!

Vigasztaló zsoltár.

Olyan napokon, amelyekben Haczur Tomimot nem mondanak és a gyászházban a hét gyásznapon (Sivoh) az ima végén.

Költemény Dávidtól. Őrizz meg engem Istenem, mert tehozzád menekülök én bizalomban. Azt mondom az Örökkévalónak: „Istenem! Uram vagy te énnekem, üdvöm kívüléd nincsen.“ És a szenteknek, akik e földön vannak: „ezek a dicsők, akikben minden kedvem telik.“ Szaporodnak fájdalmaik azoknak, akik bálványt vásárolnak maguknak, vérből való öntőáldozatukat nem önténém, és neveiket ajakamra nem venném én. Örökkévaló, te vagy az én kijelölt osztályrészem, te az én poharam, te veted ki az én sorsomat. Osztályaim kedvességben estek énnekem, birtokom is nagyon kedvemre van nékem. Dicsérem az Örökkévalót, aki tanácsol énnekem, éjszakákon is int az én bensőm engem erre. Elöttem vagyok mindig az Isten, ha jobbomon van, nem ingadozom. Azért örvendjen az én szívem, és ujjongjon az én bensőm — testem is biztonságban fog lakni. Mert te nem adod át lelkemet a sirnak, nem engeded, hogy jámboraid romlást lássanak. Te megismerteted én velem az életnek útját, arcod előtt örömök telje, jobbodban üdvösség van mindörökre! Amen.

Ima a temetőben.

מְנוּחָה נְכוּנָה תַּחַת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה בְּמַעֲלֵת
קְדוּשִׁים וּטְהוּרִים כְּזוֹהַר הַרְקִיעַ מְאִירִים
וּמְזַהֲרִים. וּבִפְרֵת אֲשָׁמִים וְהִרְחַקַת פְּשָׁע.
הִקְרַבַת יֵשׁע וְחַמְלָה וְחֲנִינָה מִלְּפָנֵי שֶׁכֶן מְעוֹנָה.
וְחֶלֶק טוֹב לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. שֵׁם תְּהֵא מְנַת
כָּל-שׂוֹכְנֵי עֶפְרַיִם הַשׂוֹכְבִים פֹּה :
מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמָיו יְחִוֶּם וַיְחַמֵּל
עֲלֵיהֶם יִסְתִּירֵם בְּצֵל כְּנָפָיו וּבִסְתֵר אֶהְלוּ לְחַזוֹת
בְּנוֹעַם יְיָ וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ. יְלֹוּהוּ אֱלֹהֵם הַשְּׁלוֹם
וְעַל מִשְׁכָּבָם יִהְיֶה שְׁלוֹם. כְּאָמֹר : יְבֹא שְׁלוֹם
נְנוּחַו עַל מִשְׁכַּבְתָּם הוֹלֵד נְחֹזְכוּ. אָמֵן :

Ima a sirok előtt

(Menucho nechonó.)

Békés pihcnő van a dicsőségnek árnyékában, a szentek és tiszták között, a kik mennyei derűben ragyognak odaát az örök honban, a csillagok fölött. A bünbocsánat illatos virága terem ottan a vétkesek számára, messze van a bűn és közel van az üdvösség ottan. Irgalom és kegyelem van az Úristennél, örök az élet nála. A mi jámbor atyáinknak és édes anyáinknak, a hűséges férjeknek és szerető hitveseknek, a kedves fivéreknek és gyöngéd nővéreknek, a jóságos fiu és lánygyermekeknek és szeretett rokonoknak, a kiknek a lelkiüdvéért árvánhagyottak zokognak ideleln a földön: jusson boldog osztályrész a fényességben, mind a kik betértek apáikhoz, pihenjenek édesen. Istennek szelleme vezesse őket üdvösségben! Istennek kegyelme örködjék fölöttük, az isteni irgalom fődözze őket védőszárnyaival, hogy örömet lássanak az Urban! Lengjen mennyei utjaikon béke, fekvőhelyük fölött virrasztást tartson a béke, a mint meg vagyon írva: „A béke jön és nyugalomban alszik fekhelyén örökre, aki egyenességben járt.” Hadd nyugodjanak hát minden békeségben a sirban. Amen.

Örök életben leszen annak része, aki Istennek tetszően élt a földön, és méltónak találtatott Izrael nevének hordozására, mivel így vagyon megírva: „Ha a nép igazságos és jámbor, akkoron birtokba veszi az örökkévalóság országát.“ Üdv annak, a ki törekszik az Isten igéjére, teremtője kedve szerint cselekszik, nevének jó hírneve gyarapszik, és áldott emlékek száll a sirbe; reája illő a bölcsek szava: „Többet ér a jó hírnév a drága és illatos olajnál és jobb a halálnak napja, mint a születésé. Tökéletességre törekedj és tudjad meg, hogy az igazak jutalma nem marad el a túlvilágon“. Amen.

Emlékezésnek ünnepe.

Jelige:

„Vigasztalj meg engem Istenem!
és én meggyógyulok, segíts meg engem
én Uram! és én meg leszek segítve,
mert te vagy az én vigaszom és az én
dicsekvő reménységem . . .

Halottak emléke.

(Emlékezés ünnepé).

(Kar).

אָנוֹשׁ כְּחֶצִיר יָמָיו כְּצִיץ הַשָּׂדֶה בֵּן יָצִיץ :
כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאַדְמָתּוֹ וְלֹא יִכְרְנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ :
וְחֶסֶד יְיָ מֵעוֹלָם וְעַד-עוֹלָם עַל-יְרֵאָיו וְצַדִּיקָתוֹ
לְבָנֵי בָנִים :

Az ember — mint a virág, olyanok napjai.
Mint a mezőnek bimbója, — úgy virul. Ha szellő
átsuhan rajta, ime nincsen többé, és nem ismeri
őt többé az ő helye. De az Örökkévalónak
kegyelme megmarad örökről-örökre azok számára,
akik félve tisztelik őt, és az ő irgalmas igazsága
fiaknak-fiainak.

יְיָ מִה-אָדָם וְתַדְעֵהוּ בֶן-אָנוֹשׁ וְתַחֲשִׁבֵהוּ :
אָדָם לַהֲבֵל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר :
בְּבִקְרַי יָצִיץ וְחֶלֶף לְעֶרֶב יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ :
תָּשִׁב אָנוֹשׁ עַד דְּבָרָה וְתֹאמַר שׁוּבוּ בָנֵי אָדָם :

לו הָכֵמוּ יִשְׁכְּלוּ זֹאת יְבִינוּ לְאַחֲרֵי־תָם :
כִּי לֹא בְמוֹתוֹ יִקַּח הַכּוֹל לֹא יֵרֵד אַחֲרָיו כְּבוֹדוֹ :
שְׁמֶרְתֶּם וְרֵאֵה יִשְׂרָאֵל כִּי אַחֲרֵית לְאִישׁ שְׁלוֹם :
כִּי־יֵי נֶפֶשׁ עֲבָדָיו וְלֹא יִאֲשָׁמוּ כָּל הַחֹסִים בּוֹ :

Örökkévaló! mi is az ember, hogy figyelmedre méltatod, a föld fia, hogy észreveszed!

Az ember a lehelléshez hasonló, napjai olyanok mint az árnyék, mely tovaszáll.

Reggel virágzik és fölfakad, — este már hervad és ellankad.

Juttatod az embert a megtörésig, — akkor aztán azt mondod: térjetek meg, ti emberfiak.

Óh, hogy észre térnének, óh hogy erre gondolnának, óh hogy belátnák véges idejük közeledtét!

Mert sirjába nem visz el senki semmit, — földi dicsőségből nem követi a halandót semmi a hant alá.

Őrizd meg a jámborságod, tekints a becsületre, mert reménye van a békesség férfianak.

Megváltja az örökkévaló szolgáinak lelkét, és meg nem szégyenülnek mindazok, akik benne bizakodnak.

I m a.

Könnyes szemekkel borulunk le e bánatos órának szomoruságos ihletében teelötted. életnek és halálnak hatalmas Istene! igazságos

királyunk az égben! A fájdalmas megemlékezés a búbanat sötét szárnyain azok megdicsőült szelleméhez ragad minket, akiket annyira szeretünk, — és akiken olyan szomorú jelentőséggel teljesült be az irás szava: „hogy látják immáron az Úrnak dicsőségét“. Fájó áhitattal ejtjük ki halkán szentté vált neveiket, — és könnyező szemmel gondolunk reá, hogy mennyi szentséges, önfeláldozó szeretettel vettek bennünket körül áldott életük napjaiban. Küzdöttek, fáradtak értünk, és föl nem adták a bizodalmat sohasem benned, és a nevedet hívták győzelmes reménységgel sokszor, és szentséges hitet találtak a kenyér utáni küzdelem tusáiban vigasznak, és erősek voltak a zsoltár szavaival, amikor izzadva, vergődve, tépődve értünk, áldást rebegtek a fejeinkre, hogy „te adod a segítséget és hogy te áldással övezed kedveseiknek életét.“ Igen! érettünk éltek, érettünk szenvedtek, érettünk örültek, érettünk sirtak. Mosolygó, jóságos volt a szemük sugara, és napimunkában törődve, az édes apának tekintete mirajtunk pihent boldogan meg; lankadó keze édes anyánknak virrasztó éjjeken miattunk viselt el fáradalmat, és a jövőnk miatt lett újra erős. Úgy tudtak szeretni minket — és óh hogy sirjaikba utánuk szálljon a mi esdeklő, bocsánatértrebegő, töredelmes szavunk! — óh hány-szor bántottuk meg mi őket életükben, kegye-

letlen, könnyelmű, sértő szóval, daczczal és önmegfeledkezéssel, mindig csak elnézést, hűséges szerelmet, áldást és üdvösséget fogadva ajándék gyanánt el tőlük, és sirontuli, soha le nem róható tartozást vállalva magunkra. Csak most érezzük megtépett szívvvel, hogy milyen boldogságunk voltak ők életükben minékünk, — csak most tudjuk meg pergő könnyekkel, hogy mennyire nem pótolja elvesztett kedve-seinket semmi és senki ezen a földön! Hallgassad meg kegyelmes Istenünk! a megtörött-szívü gyermekek imáját, akik ez ünnepi órának borongásában pihenni tért édes atyjukért imádkoznak. Vedd el kegyelemben az árvák sóhaját, akik édes anyjuk szent emlékét elevenitik föl sajnó kebleikben. Szülöknek forró epedését, amelylyel korán sirba hanyatlott gyermekeiket, fiut avagy leányt, lelküknek lelkét siratják. Fogadd magad elé a testvérek könyörgését, a midőn keblükről elszakadt testvért sóhajtanak hiába vissza! Te, aki árvák és özvegyek oltalmazója vagy, jóságos Isten! az elhagyott özvegy kesergését el ne vesd magadtól, és küldj nyugalmat földült belsejébe! Hallgasd meg a hűséges férjnek imáját, amidőn forrón szeretett halott hitvesének lelki üdvéért imádkozik. Részeltesd mennyei üdvösségben mindazon kedves és nemes férfiak és asszonyok lelkeit, akik földi vándorlásuk alatt jót cselekedtek e gyülekezet-

tel, szegényekkel, bánkódókkal, könnyezőkön!
Neveik, emlékük mindörökké áldott, és mi hálás kegyelettel adjuk át emlékezetüket az utánunk jövő nemzedéknek, vigasztalj meg bennünket óh Isten! a mi nagy bánatunkban, és légy óh mivélünk a késő alkonyig, amíg a sir nyilik. . .
Úgy legyen a te szent akaratod! Amen.

(Csöndes áhitat. Ima az atyáért:)

יִזְכֹּר אֱלֹהִים לְטוֹבָה אֶת נְשִׁמַת אָבִי מִזִּרִי . . .
שְׁנֵאִסַּף לְעַמּוֹי אֲשֶׁר לְזִכֵּר חֶסְדּוֹ וְאַמוּנָתוֹ אֲנִי
נוֹדֵר צְדָקָה הַיּוֹם וְהַיּוֹתָה נִפְשׁוֹ צְרוּרָה בְּצָרוּר
הַחַיִּים עִם כָּל־הַחֲסִידִים וְהַיִּשְׂרָיִם וְהַתְּמִימִים
וְהַקָּדֵשׁ לְפָנָיו צְדָקוֹ ייִ הוּא נִתְלָתוֹ וְנֹאמַר אָמֵן :

Istenem! emlékezzél meg az én drága jó édes atyámról, aki pihenni tért az ő atyáihoz, és akinek lelki üdvösségéért ime ma jótékony adományra szent fogadást teszek. Fogadjad magadhoz megdicsőült lelkét az örökkévalóságba, a jámbor ősapák és ősanyák szent körébe, hogy a másvilág minden üdvösségében része legyen neki, és hogy érettem és családomért imádkozzék teelőtted. Amen.

(Ima az anyáért:)

יִזְכֹּר אֱלֹהִים לְטוֹבָה אֶת נְשִׁמַת אִמִּי
מִזִּרְתִּי שְׁנֵאִסַּפָּה לְעַמּוּיָהּ אֲשֶׁר לְזִכֵּר

הַסֵּדָה וְאִמּוֹנְתָהּ אֲנִי נוֹדֵר צְדָקָה הַיּוֹם וְהַיְתֵהּ
נִפְשָׁה צְרוּרָה בְּצָרוּר הַהַיִּים עִם כָּל-הַחֲסִידִים
וְהַיִּשְׂרָאֵלִים וְהַתְּמִימִים. וְהַלֵּךְ לְפָנֶיהָ צְדָקָה יְיָ הוּא
נִחַלְתָּהּ וְנֹאמַר אָמֵן :

Istenem! emlékezzél meg az én drága jó édes anyámról, aki pihenni tért az ő anyáihoz, és akinek lelki üdvösségéért ime ma jótékony adományra szent fogadást teszek. Fogadjad magadhoz megdicsőült lelkét az örökkévalóságba, a jámbor ősapák és ősanák szent körébe, hogy a másvilág minden üdvösségében része legyen neki, és hogy érettem és családomért imádkozzék teelőtted. Amen.

(R a b b i.)

מְנוּחָה נְכוֹנָה תַּחַת כְּנָפֵי הַשְּׂכִינָה. וְהַמְלָה
וְחַנּוּנָה מִלְּפָנֶי שׁוֹכֵן מְעוֹנָה. וְהַלֵּךְ טוֹב לְחַיִּי
הָעוֹלָם הַבָּה. שָׁם תְּהִי מְנַת כָּל-הַנְּפָשׁוֹת
הַנְּכַבְּדוֹת מִתּוֹשְׁבֵי קַהֲלֵתְנוּ שְׁנֵאַסְפוּ לְעַמָּם.
הַנְּאַהֲבִים וְהַנְּעִימִים בְּחַיֵּיהֶם. רוּחַ יְיָ תְּגִיחֵם
בְּגֵן עֵדֶן. מְלַךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים יִסְתִּירֵם בְּסִתְרֵם
כְּנָפָיו לְחַזוֹת-בְּנוֹעַם יְיָ וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ. יְלֹוּהָ
אֱלֹהֵיהֶם הַשְּׁלוֹם וְעַל מִשְׁכָּבָם יִהְיֶה שְׁלוֹם. וְכֵן
יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן.

מְנוּחָה Békés pihenő van a dicsőségnek árnyékában a szentek és a tiszták között, akik mennyei derűben ragyognak odaát az örök honban, a csillagok fölött. Községünk mindama nemes és jámbor szellemei, akik életükben a mi javunkért munkáilkodtak: leljenek örök jutalomra odafönn a mennyeknek országában. Jusson nekik boldog osztályrész a fényességben, mind akik betértek apáikhoz: pihenjenek édesen. Lengjen mennyei utjaikon béke, fekvőhelyük fölött virrasztást tartson a béke. A te szellemed égi Atyánk! lengjen szellemük fölött, s emlékük maradjon köztünk időkről-időkre. — Úgy légyen! Amen.

(K a r.)

שׁוֹרְתִי יְיָ לְנֶגְדֵי תָמִיד כִּי מִיְמִינִי בַל־אֲמוּט׃
לְכֵן שָׂמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי אֶף בְּשָׂרֵי
יִשְׁכּוֹן לְבַטַּח׃ כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשֵׂאוֹל לֹא
תִתֵּן חֲסִידֶךָ לְרְאוֹת שְׁחַת תּוֹדִיעַנִי אֲרַח חַיִּים
שִׁבַע שְׂמֵחוֹת אֶת־פְּנֶיךָ נְעִימוֹת בְּיַמֶּיךָ נְצַח׃

שׁוֹרְתִי Elöttem van mindig az Isten, ha ő jobbomon van: nem ingadozom.

Azért is örül az én szívem, ujjong dicsőségben a lelkem, — testem is békén pihen majd mindörökre; mert te nem engeded át lelkemet

a sirnak, nem akarod, hogy a te jámborod az enyészetnek romlását lássa.

Megismerteted te vélem az álet utját, örökök telje van a te arczod előtt, és jobbodban üdvösség mindörökre.

—
Könyvtára

1

Mazkir.

(Ezen ima minden halotti ünnepen elmondandó.)

A bánatos megemlékezés komoly órája elérkezett, — közelgenek immáron a fájdalemak angyalai a mi lelkeinkhez, és szívünkbe súgják a legszebb álmódásokat, amikor még együtt lehettünk azokkal, akiket annyira szerettünk, s akik bennünket olyan mélységes érzelmekkel vettenek egykoron körül. Halovány orczákon csöndesen peregenek alá az égető könnyek, — olyan hangos a szavuk, olyan fájó a panaszuk, annyira tüzelő a perdülésük, néma beszédjüket ezen a földön meg nem érti senkisé, egyedül te vagy az, életnek és halálnak hatalmas Istene! a kinek elpanaszoljuk a mi nagy, a mi végtelen gyötrődésünket. Egyedül te reád bizzuk a mi lelkünknek szomorú vallozásait, egyedül te előtted tárjuk fel benső sebeinket. A mi halálban szendergő, elhunyt kedveseinkről emlékszünk meg a bánat eme borús óráján. Reájuk gondolunk hűséggel és zokogó szeretettel, könnyektől fátyolozott szemmel, búsongástól meghajlott lélekkel. Odakünn, a temetőben nyugszanak a mi kedveseink a néma rög alatt — ők nyug-

szanak, — és mi megvert szivvel bolyongunk nélkülök a nagy világon: ők boldogan örök álmod alusznak a csöndes hant alatt, — és a mi képzeletünk mindig és mindenütt őket keresi, és őket látja; ők elhagyták ezt a zajos, küzdésben, fáradalmakban, örömben és vigalomban annyira változatos földet, — nekünk csak könnyeink vannak az ő siratásukra. Hány sziv vergődik ma óh Istenünk! a fájdalomtól, kedves halottjára ha gondol?! hány kebelben ébred fel e pillanatban a vágyakozás régentávozott alakok után?! Úgy égeti bensőnk az óhaj: siratva-siratni elvesztett üdvösségünket, új könnyet szentelni a régi fájdalomnak, forró imát rebegni előtted Istenünk! kedveseink lelki üdvéért, és utat keresni hozzájuk a siron túl, föl a te mennyeidnek világába, a mi képzeletünk szárnyain. Óh hallgassad meg Istenünk! kegyelemben a hűséges gyermekek imáját, akik egy örökké sötét órától kezdve egyedül téged nevezhetnek: atyjuknak, a kiktől elvetted életük támaszát, létüknek vigaszát, minden boldogságukat ezen a földön. Jönnek a ragyogó ünnepi esték, amikor fénynyel van telve a családi hajlék, — ők hiába várják az édes atyjának áldó kezét, a fejük áldás nélkül árván marad, mivel az atyának karja sirban hervad hallgassad meg az imádkozó fiúknak és fájdalomtól megtörött leányoknak jajszavát, akik a felejthetetlen édes anyát siratják te előtted. Fogadd irgalomban a gyászoló fél sóhaját, akit

védtelen gyermekekkel hagyott hátra szerető hitvese: az özvegy asszony bánatos panaszát, a ki ifju korának osztályosára gondol, és arra, hogy miként sötétedett el férje halálával az ő otthona, és karján tartva árva gyermekét, az elhunyt apa nevére tanítja azt. Gyöngéd szülőktől elvette sziveik örömét, reményeiket törte le fiukban avagy leányukban, kicsiny gyermekeket fektettek kora sírba pirosló orczával, gagyogó szóval, és bánatossá tette a szülőknek egykoron vidám otthonát. Testvért a testvértől, rokont a rokontól. barátot barától fosztott meg a halál fagyos keze, — te hallod jószágos Istenünk! mindazon kedvesek neveit említeni, akik szeretve valának és drágák valának életükben, akikhez még a halálukban is szeretettel vonzódunk — miattuk epedünk, miattuk zokogunk, érettük imádkozunk. Halottas, tompamoraju imádsággal keresünk fel téged Istenünk! Óh hadd tekintsenek onnan a fényességes másvilágból ide mihozzánk, a mi édes halottaink, és hadd lássák azt, hogy mi őket elfeledni nem tudjuk sohasem. Hogy mi hivek vagyunk az ő szent emlékezetükhöz, és lelki nemességben hozzájuk hasonlók igyekszünk lenni. Hogy mi az ő nevével ajkainkon küzdünk tovább az élet harcaiban, — és nem leszünk hozzájuk hűtelenek ezen a földön mindaddig, a míg majd a mi számunkra is elérkezik az az óra, amikor az életörömök hárfáján elpattan az utolsó húr is, amikor majd mi is elálmosodunk

és örök álmra hanyatlik majd a mi fejünk is, amiglen mi is hozzád érkezünk kegyelmes Istenünk! és nálad majd viszontláthatjuk kedveseinket: A mi kedves halottainknak adj békés nyugodalmat lenn a sír ölében, lelkeiket részelted a te mennyei irgalmadban, — bennünket pedig vigasztalj meg a mi nagy bánátunkban, és emelj föl a fájdalomból. Amen!

Atyáért vagy anyáért, rokonokért.

Istenem! emlékezzél meg az én drága jó édes atyámról (anyám, nagyatyám, nagyanyám, fivérem, testvérem, férjem, nőm, gyermekemről). Fogadjad magadhoz megdicsőült lelkét az örökkévalóságba, a jámbor ősatyák és ősanyák szent körébe, hogy a másvilág minden üdvösségében része legyen neki, és hogy érettem és családomért imádkozzék teelőtted. Amen.

(יזכור a 31 oldalon.)

מְנוּחָה נְכוֹנָה תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׂכִינָה בְּמַעַלְתַּת
קְדוּשִׁים וּמְהוֹרִים כְּזוֹהַר הַרְקִיעַ מְאִירִים
וּמְהוֹרִים. וּבִפְרֵת אֲשָׁמִים וְהִרְחַקְתָּ פְשָׁעִי.
הַקְרַבְתָּ יֵשׁעַ וְהַמְלָה וְהַנִּינָה מִלְּפָנַי שֹׁכֵן מְעוֹנָה.
וְהַלֵּךְ טוֹב לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. שָׁם תִּהְיֶה מְנַחַת
כָּל־שׂוֹכְנֵי עַפְרַי הַשׁוֹכְבִים פֹּה :
מְלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמָיו יְחִוֶּם וַיְחַמֵּל
עָלֵיהֶם יִסְתִּירֵם בְּצֵל כַּנְפָּיו וּבִסְתֵר אֲהָלוֹ לַחַזוֹת

בְּנוֹעַם יְיָ וּלְבַקֵּר בְּהִיבְלוֹ. יְלֹוּהָ אֱלֹהֵיהֶם הַשְּׁלוֹם
וְעַל מִשְׁפָּכָם יִהְיֶה שְׁלוֹם. כְּאִמּוֹר : יָבֵא שְׁלוֹם
יְגִוְחוֹ עַל מִשְׁכַּוְתָם הוֹלִיֵד נְהוּכֹו. אָמֵן :

(Menuchó nechonó.)

Békés pihenő van a dicsőségnek árnyékában, a szentek és tiszták között, a kik mennyei derűben ragyognak odaát az örök honban, a csillagok fölött. A bünbocsánat illatos virága terem ottan a vétkesek számára, messze van a bűn és közel van az üdvösség ottan. Irgalom és kegyelem van az Úristennél, örök az élet nála. A mi jámbor atyáinknak és édes anyáinknak, a hűséges férjeknek és szerető hitveseknek, a kedves fivéreknek és gyöngéd nővéreknek, a jóságos fiu és leánygyermeknek és szeretett rokonoknak, a kiknek a lelkiüdvéért árvánhagyottak zokognak ideleln a földön: jusson boldog osztályrész a fényességben, mind a kik betértek apáikhoz, pihenjenek édesen. Istennek szelleme vezesse őket üdvösségben! Istennek kegyelme őrködjék fölöttük, az isteni irgalom fődözze őket védőszárnyaival, hogy örömet lássanak az Urban! Lengjen mennyei utjaikon béke, fekvőhelyük fölött virrasztást tartson a béke, a mint meg vagy on irva: „A béke jön és nyugalomban alszik fekhelyén örökre, aki egyenességben járt.” Hadd nyugodjanak hát minden békeségben a sirban. Amen.

Örök életben léssen annak része, aki Istennek tetszően élt a földön, és méltónak találtatott Izrael nevének hordozására, mivel így vagyon megírva: „Ha a nép igazságos és jámbor, akkoron birtokba veszi az örökkévalóság országát.“ Üdv annak, a ki törekszik az Isten igéjére, teremője kedve szerint cselekszik, nevének jó hirneve gyarapszik, és áldott emléikkel száll a sirba; reájálló a bölcsek szava: „Többet ér a jó hirnév a drága és illatos olajnál és jobb a halálnak napja, mint a születésé. Tökéletességre törekedj és tudjad meg, hogy az igazak jutalma nem marad el a tulvilágon.“ Amen.

(Ezután a rabbi és mind a gyászolók az árvák Kaddis imáját mondják.)

A Kaddis ima.

Nagy fontossággal bíró ima a „Kaddis“ a héber lithurgiában, amelyet az istentisztelet egyes összefüggő részeinek végén, a tóratanulmány, vagy tóraelőadás befejezésével mondanak; de különösen ismeretes, mint az árvák imája a halott szülőknek lelkiüdvösségeért. A név „Kaddis“ = szent, arameus eredetű és a talmud utáni korszakból való. Hat különféle faja van ennek az imának, — mi ezen a helyen csak a temetési kaddisa és az árvák kaddisáról akarunk néhány tájékoztató szót mondani.

A temetés után mondandó „Kaddis“ tartalma: Isten nagy nevének dicsőítése, a feltámadás hitének hangoztatása, az igaz isteneszmék győzelmébe vetett reménység.

Az árvák „Kaddis“ imája is ezeket a gondolatokat fejezi ki. Mindkét imádságot a legsúlyosabb csapással sújtott emberek mondják, amely intézkedésben kifejezésre jut az irányelv, hogy: „a szerencsétlenség idejében épugy kell az Istent dicsőítenünk, mint a boldogság napjaiban.“ Arra tanít, hogy a megkisértések keserőségeiben bizalommal és hittel tekintsünk fel Istenünkhöz, az isteni gondviselésben perczig se kételkedjünk és

hogy magunkat kifürkészhetetlen akaratának zúgolódás nélkül alá vessük. Dogmatikai értelemben: hogy a feltámadás és a világ megújulásának tanában fájdalomunkban vigaszt keressünk, és hogy eme messianikus időszaknak mihamarábbi bekövetkezéseért imádkozzunk. Mindkét imának alapeszméje: a halottak lelkiüdvének előmozdítása az ima által. A mystikus gondolatirányzattól eltekintve, a talmudi tanítás szerint az isteni világhatalomban való rendületben hit, az isteni világhatalom megszentelése jut kifejezésre e fohászokban, ama tanítás értelmében, hogy a ki istenfélő gyermekeket hagy hátra, az nem halthat meg, mert ha a gyermekek élnek, ő is él.“ (Tahith **מה זרעו בה״ם אף הוא בה״ם**.)

A kaddis tulnyomóan arameus nyelven van írva; az aram nyelv volt ugyanis Palästina zsidó lakóságainak népnyelve a második zsidó állami élet idejében és még jóval ezutáni időkben is. Egyes héber mondatok azért mégis előfordulnak a „Kaddis“-ban. A sephard zsidók kaddis imája még a következő hozzátétellel bir, a melyet halotti ünnepkor mi is mondani szoktunk:

„Imádkozzunk Izraelért, az igazakért, valamilyen módon mindenkiért, a ki elhagyta ezt a földi világot, — hogy mennyei békesség és a tulvilági életben való gyönyörűség legyen az ő osztályrészük, hogy irgalmat és kegyelmet nyerjenek minden, az égnek és földnek hatalmas Urától.“

Kaddis-ima.

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעֵלְמָא דִּי-
בְּרָא כְרַעוּתָהּ וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיֵּיכוֹן
וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא
בְּזִמְנֵי קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן :
יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא וְלְעָלְמֵי
עָלְמֵיָא :

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא
וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְעָלְמָא (בְּעֵשִׂי"ת וְלְעָלְמָא) מִן כָּד בְּרַכְתָּא
וְשִׁירְתָּא תְּשַׁבְּחָתָא וְנִהְמָתָא דְאִמְרֵן בְּעֵלְמָא
וְאָמְרוּ אָמֵן :

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ
וְעַל-כָּל יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן :
עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם
עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן :

A Kaddis átírása.

Jiszgaddal wejiszkaddas s'me rabbó, beolmó diwró chirusze w'jamlich malchusze, bechájechon uwjomechon uw'hajje de'chol bész jiszróél, baágoló uwizman koriw w'imru: A m e n !

J'he s'me rabbó m'worach l'olam ul'olme olmájó.

Jiszborach w'jistabach w'jiszpoár w'jiszromam, w'jisznasze, w'jiszhadar w'jiszhale w'jiszhallol s'me d'kudsó, b'rich hu, l'é'ló (ul'é'ló) min kol birchoszo w'sirószó tusb'chószó w'nechmoszó, da'amiron b'olmó, w'imru: A m e n !

J'he s'lomó rabbó min semajó w'chajim olenu w'al kol jiszroél, w'imru: A m e n !

Osze solom bimromov, hú jaásze solom, olenu w'al kol jiszroél w'imru: A m e n !

A Kaddis ima magyar fordítása.

Magasztaltassék és szenteltessék meg az ő (Isten) nagy neve, a világban, a melyet Ő teremtet akaratá szerint. És terjeszse ki az Ő uralmát a ti éltetekben és a ti napjaitokban, és Izrael egész házának életében, és a közeli időben — és mondjátok erre: Amen!

Dicsértessék az Ő nagy neve mindörökről-mindörökre! Dicsértessék és dicsőitessék, magasztaltassék és felemeltessék, hódolattal emlegettessék, dalba foglaltassék, áldassék és szenteltessék meg a Szentségesnek neve, — dicsértessék minden áldáson és minden vigasztaláson felül, amelyeket elmondanak ezen a földön, — és mondjátok erre: Amen!

Óh fogadd el kegyelemben és irgalomban a mi imádságunkat!

Egész Izrael imádsága és könyörgése jusson kegyelemben az égi Atya elé, — és mondjátok erre: Amen!

Dicsértessék Istennek neve mostantól fogva mindörökre!

Békének telje szálljon az égből mifölénk és egész Izrael fölé — és mondjátok erre : Amen !

A ki szerzi a békét az ő magasságaiban, az szerezzen békét és nyugodalmat minékünk és egész Izraelnek, — és erre mondjátok : Amen !

—
Könyvtára

A Kaddis ima jelentőségéről.

Ősrégi imádság a Kaddis, már a második, harmadik és negyedik évszázad tanítói, bölcsei előtt ismeretes. Eredetét a monda az első évszázad nagy tanítóira: R. Jochánán b Zakkai és R. Akibára vezeti vissza. A Tana debe Elia című könyv származtatja reánk azt a regét, hogy Rabbi Akiba egy éjjeli látományban azt az utasítást nyerte, hogy egy árva gyermeket tanítson meg a Kaddis imára, mivel annak atyja nem tud fia sírjánál nélkül nyugodtan pihenni a sírban. Oly nagy keserűséget tapasztaltunk apáink ez utának, hogy azt tartották, a rossz végzetet is el lehet vele háritani (Sabbath 119.) és a 2. században élt R. Jeszé azt regéli, hogy a Kaddis responsorium eme része: „Dicséitessék az Ő nagy neve mindörököl-mindörökre!” Jeruzsalem egy romtörmelékéből hangzott feléje vigasztalószózatképen (Beráchroth 3.) Nemzedékek tűntek és új nemzedékek jöttek és évszázadokon által mindig ezzel az imával siratták el árva gyermekek a legkedvesebbet a földön: a szülői szivet. Gagyogó gyermek ajkak, amidőn védtelenül maradtak, és Isten akaratában való megnyugvát hirdettek ez igékkel. Ifjak, akik vérpadon látták elvérezni hitükhöz ragaszkodó apjukat,

anyjukat, és még a sirhoz közel álló aggastyán elfáradt szívében is aranyos gyermekkori álmok merültek föl a könnyeknek fátyolán által, ha évfordulón ez az ima fölcsendült ajkukon. Mem szivettépő keservet fejez ki a Kaddis, nem tépi föl a keblet marczangoló fájdalommal, — megnyugvásra int, vigasztal, balzsamot önt a nyitott sebre. Emberek hatalma ellen föl lehet lázadni, ökölbe szorithatod a kezedet és bosszút esküdhetsz halandó ember! ha valaki megbántott — de ha Isten elveszi legdrágább kincsedet, akkor hiába lázadsz fel és könnyen vinne elkeseredésed istenkáromlásra, — a Kaddis ima a megtörés ön-vallomását adja ajkaidra, hogy por vagy te, és hogy lássad be a csapások idejében is, hogy egyedül a té Istened az, a ki fölötte áll minden dicséretnek, zengő éneknek és vigasztalásnak, hogy ő az aki ad, de ő az aki el is vesz — és ezért „dicsértessék és magasztaltassék az ő nagy neve: Jiszgaddal wejiszkaddas s'me rabbó!”

Évforduló.

Ezekért sirok én, szememből
vízpatakok ömlenek, mert távol
van én tőlem a vigasztaló, lel-
kemnek visszaadója

Árvák lettünk és nincs többé
édes atyánk anyánk is
nyugszik csöndesen

(Echa).

Évforduló.

(Emlékezés az évfordulón az elhalt szülőkre.)

A legkegyeletesebb, a legszentebb szokás Izraelben, hogy ama szomorú napnak fordulását, a melyen Isten tőlünk drága szüleinket elszólitotta, évről-évre gyászban üljük meg otthonunkban is, nyilvános istentiszteleten is.

Az illető napnak előestéjén egy lelkimécset gyújtunk meg (olajkorsócskát vagy viasz gyertyát), a melynek másnap délutánig kell égni. Ugyancsak az évforduló napnak előestéjén nyilvános istentiszteletet (Minjan) kell felkeresni, hogy tiz felnőtt férfi jelenlétében a Kaddis imát elmondhassuk. Másnap a reggeli istentiszteleten résztveszünk és azután (szombat ünnepnap és ujhold kivételével) felkeressük kedveseink sirját.

Jámbor szokás még ezen a napon böjtöt tartani (ugyancsak az említett napok kivételével) és szegényeket alamizsnával támogatni.

Az évfordulót a zsidó időszámítás szerint üljük meg.

A ki nem tudja, hogy melyik napra esik évfordulója, az maga határozza meg magának egy

napot és ülje meg ezt az előirt hagyományos módon évforduló gyanánt. Ezt a napot azonban megváltoztatni később többé nem szabad.

Csak a gyermekek, fiuk és leányok vannak kötelezve elhalt szüleik emlékére évforduló napot tartani, de azért nincs eltiltva más hozzátartozók emlékére is lelki-mécs gyujtása.

Gyász.

Apa halálozási napjának évfordulóján.

Örökre borús és fájdalmas hangulatával ismét elérkezett az a nap, a melyen elhagyott engem édes jó atyám. Akármennyi idő fog elmúlni fölöttem, akárhogy fogja kísértő csapásokkal szívemet megedzeni a földi harcz és szenvedés, — ezen a napon Istenem! Uram! mindenkoron könnyekkel fog megtelni az én szemem, a mint ma is forrón égeti arczomat emlékezésrehívó könnyem, és áhítatos imával fogok elébed lépni mindig ezen a nekem szent napon, még akkor is majd, ha életem alkonyán engem is csak néhány lépés fog elválasztani a sirtól, a miképen ma megjelenek előtted sóhajaimmal, és felpanaszlom az én mélységes sebemnek fájdalmas ujrásajogását. Elöttem ég a lelki mécs, — halovány lángja elvezet a multba és bevilágít boldog gyermekidőmnek ködös homályába. Rajokban suhantak felettem a napok, gondtalan pajzánsággal derűs életet éltem, — gyermekes vágyaim teljesedése miatt, a miket a holnap ígért, magam is epedve kívántam az időnek visszafordulását, oh milyen szivesen adnám oda életem hű örömeit, ha újra melettem láthatnám

édes atyámat, ha újra fejemen érezhetném áldó kezeit, ha újra hallhatnám intő szavait, ha nem kellene ennél a csöndes mécsesnél állanom, és gyászos lobogásából azt olvasnom, hogy a kar, a mely érettem fáradott és küzdött, elhervad örökre; az ajk, amelynek bölcsessége egykoron intett, és gyermekének nevezett elmémult örökre, a sziv, a mely érettem dobogott, porlad a hant alatt, — és én nélküle járok a földi utakon. Nincs mellettem édes atyám, hogy tanuságot tehetnék neki az én végtelen hálámról és szerete temről irányában, hiszen ezredrészét sem fizet-hetem soha vissza az ő jótéteményeinek és hűségének velem szemben, de legalább elmond-hatnám neki, hogy a lelkemben eleven hozzá az én gyermeki hű szeretetem. Csupán hideg sirhal-mát kereshetem fel, csakis a néma sirkövet ölel-hetem át, a melyről felém ragyog az ő tiszta nevének aranyragyogása és forró könnyeimmel öntözve a felelni nem tudó rögöt, — a hit sej-telme magával ragad abba a derösebb és jobb világba, a hová betért az ő megdicsőült szelleme: az igazak és a jámborok közé, és hiszem azt, hogy ő lát engem, a mint tisztelve szeretem, ra-jongva becsülöm az ő emlékezetét, és rágondolok mindig az én földi küzdelmeimben. Komoly nagyon az élet ideleln a csillagok alatt. Nincs benne pihenés, mint odalenn a sirban, nincs benne nyugalom, mint az elmúlás honában. Boldogok

azok, a kik együtt és közös erővel vihetik az élet jármát, boldog az a család, a melyben apa és fiu egymás szemeibe nézhetnek' Könnyebbek a terhek, mert bizalomra int az egyik, ha elcsügged a másik; nagyobb az öröm is, ha közösebb az öröm; kisebb a bánat és kevesebb a gond, ha ketten viselik. Ujul ma szivem mélyén a bánat, mert ezen a napon szakadt meg köztem és jó atyám közt a földi láncz, — őneki üdvösség, hogy tiszta szivvel pihenhet a sirban, de énnekem keserűség nélküle élnem. Sötétre van jegyezve, gyászosra van fölírva nékem ez a nap az évnek napjai között: emlékszem arra a siralomra, a mely egykor, azon a napon házunkban felhangzott: évfordulója annak, hogy árván hagyta gyermekeit, és sirba tettük a legnemesebb szivet. Oh hallgassad meg én Istenem! imádságomat, a melylyel lelki üdvét hívom édes atyámnak. Adj neki békés nyugovót odalenn a sirban, lelkének örök ragyogást és üdvösséget a te közelségedben, az igazak lelkei közt. Add, hogy az ő szelleme kíséren engem tetteimben, hogy az ő tisztaságos, becsületes, mocsoktalan nevének árnyéka alatt boldog legyen életem folyása az emberek törekvései között. Vigasztalj meg engem bánatomban, hogy meg tudjak felelni kötelességeimnek. Édes atyám nevével ajkamon, édes atyám drága emlékével szivemben akarok élni, siromnak nyiltáig! Amen!

Anya halalozási napjának évfordulóján.

Felelevenedik előttem édes jó anyámnak emléke a mai szomorú napon, hatalmas Isten! Magam előtt látom kedves alakját, ajkának édes csókját mintha most is érezném még ajkamon! Az én elvesztett boldogságomat siratom ezen az órán. Siratom máskor is, siratom sokszor, óh mert a gyermek szívének nem kell ébresztő, nem kell megrázó erő, hogy oda az édes anyának szent emléke ellátogasson, örökké él benne a drága kép, és nem mulik el nap, hogy rá ne gondoljak, — ám a mai nappal ismét egy év merült alá az örökkévalóságban ama mélyen fájdalmas esemény idejétől számítva, amióta nincsen édes anyám. S ezen a bánattól szent napon ismét felébred bennem a közönségesnél és megszokottnál sokkalta hatalmasabb erővel mindaz a lelki gyötrellem, amit akkor szenvedtem át, amidőn a halálnak kegyetlen keze egy oltárt, a szeretetnek és hűségnek oltárát rombolta előttem széjjel, elragadva tőlem édes anyámat. Időnek mulandósága — jól tudom Uram! Istenem: — a legmélyebb, legvérzőbb sebet behegeszti, a te irgalmad olyannak teremte az esendő emberi szívet, hogy vigasztalódní

tudjon annak elvesztésén, a mi örökké visszahozhatatlan: a vad fájdalmat a tűnő idő áhítatosan ihlett borongássá változtatja át, — óh ha nem így volna, tutélhetné-e a hűséges gyermek anyja halálát! — de jönnek napok a csapások legsúlyosabbjával megkisértett halandó számára, amikor minden gondolat és minden érzelem, minden sejtetem és minden vágyakozás csak egy emlék felé vezet; azt látja maga előtt a gyermeki lélek, akit eleven karokkal többé ölelni sohasem fog tudni, arról álmodik az elhagyott kebel, a ki őt ezen a földön a legjobban szerette. Szomorú lelki mécses! a melyet meggyújtottam édes anyámnak szent emlékére, szívemet marcangolod gyászos lobogásoddal! Arra gondolok, hogy élt és dobogott valaha egy énhozzám hűséges szív, amelyhez hasonlót, szeretetben, gondosságban, jóságban hasonlót, sehol többé, nem találok. Hiszen szeretnek engem mások is, családom minden egyes tagja gyöngédséggel vesz körül, — óh de ki az, aki végtelen odaadásban úgy tudna engem szeretni, mint édes anyám szeretett. Ha rá emlékezem: gyermek vagyok újra és érzem újra karjának szoros ölelését, amelylyel minden balsors ellen meg akart engem védelmezni. Van a világon sok édes mosolygásu szem, van a földön sok nyájasvonásu arcz, hallottam én is már sok gyengéd szót, amely engem dédelgetett: atya a gyermekét, gyermek a szülőjét, testvér a testvért, férj a hitvest hiva

szereti, — mégis, anyám hűséges szemeinél hivebb nem örködött még sohasem felettem, anyámnak karjainál igazabban nem ölelhet más kar, mióta anyám ajka elnémult örökre, gyöngédebben nem szólított soha senki meg — anyám! én édes jó anyám! — halljad meg gyermeked siró szavát ezen a bánatos emlékező napon, amelyen nékem egyetlenegyszer, de akkor, a mióta csak élek, a fájdalmak legnagyobbikát okoztad távozásoddal. Tekints le rám a fényesség honából és lássad meg, hogy gyermeked soha el nem felejt, és irántad még a síron túl is él szívében a hála sok jóságodért, velem való sok fáradságodért. Könyörögj érettem édes anyám! az Urnak zsámolya előtt, hogy a te tiszta, hogy a te nemes, hogy a te istenfélő, hogy a te engedékeny, hogy a te szelid, hogy a te kedves lényedhez legyek én a te gyermeked hasonló, és hogy áldása legyek családomnak, mint a miképen áldása voltál te is hajlékodnak, téged forrón szerető családotnak.

Hozzád pedig kegyelemnek Istene, azért könyörgök, hogy nyugasztald békességben lenni a sírban édes anyámnak halóporát. Lelkének szerezz üdvösséget a mennyeknek országában, adj neki helyet a te legkedvesebb angyalaidnak sorában, — hallgassad meg az én emlékező imádságomat irgalomban. A m e n !

Ima a temetőben.

(Sirok látogatása alkalmával.)

Megilletődve, áhítatos hangulattal jövök erre a csendes helyre, ahol az örök élet szelleme leng a sirok fölött. Mulandó, enyészetes, és máról holnapig tartó a mi vergődő küzködésünk, a mi balgatag reménykedésünk odakünn a földi lét zajában, — ez itt a cél, ez itt a végső megállóhely, ez itt a békesnéznek ihlett és áldott földje, itt nincsen változás, nincsenek álmok és nincsenek csalatkozások. Ez itt a biztos révpart, a melyen kikötünk mindannyian, minden utjaink ide vezetnek minket, halandó embereket. Törött evezőkkel-e, életuntan és vágyva az igaz pihenőre-e, avagy duzzadó vitorlákkal örömek teljén, az ifjúság verőfényes napjaiban, merülő csónakkal-e, a melyet a sors viharja szirthez csapott, avagy a vágyak szárnyaló röpülésével, váratlan módon futunk-e be a révbe, egyedül te tudod, életnek és halálnak hatalmas Istene! aki határt szabsz a mi földi pályafutásunknak, és ha elégnek ítélted a mi örömeinket, avagy a mi szenvedéseinket, beintesz magadhoz minket. Mi is az ember teelőtted

Istenem? olyan mint a lomb a fákon, tavasszal üde és életnedvvel van tele, ősszel aszott és hervatag, és a porba hull, és a szellő elviszi nyomtalanul. Terveink olyanok, mint a vizi póknak a sás fölé rakott hálózövedéke, — elsöpri a legelső habfutamlás és újra elülről kezdi el botor reménynyel a munkát, — a miglen aztán egy valamivel nagyobb hullám eltemeti a művet, mesterével együtt. Mind a mi büszke műveink, mind a mi megszeretett kincseink, a miket a lelkünk ideleln szeret, és amikért önmagát emészte harczokat viv: elmúlnak rólunk. és mi elenyészünk, és nem vesszük magunkkal le a sirba őket, széthull a testünk, kialszik a szemünk világa, porlad a szivünk és leszünk: por és semmiség.

Minden életnek ura és Istene! itt a sirok fölött állva ismerem be esendő, gyarló lényemet teelőtted. Rajtam is elrobog majd az idő, — és leszálok én is majd a nyugodalmas hantok alá. Sokszorosán, nagyon is szeretem én a földi életet, és gyönyörüségeim kergetésében megfeledkezem rólad, és vétkezem ellened. Bocsássad meg, hogy többet törődtem a mulandóval, mint az örökkévalóval. Hiszen te adtad belém azt a ragaszkodást a lét javaihoz, a mely — a mig fölöttem az ifjúság napja világít — gyakran könnyelművé teszi lelkemet. Hiszen bőven és fájdalmasan fizetek én, az én kedvteléseim és örömeimért. Az idő szállásával, a csalatkozásaim keservével, árva elhagya-

tottságommal, könnyeim pergésével rovom le tartozásaimat. Te tudod Istenem! hogy milyen nagy drágaságom nyugszik én nekem ebben a temetőben. Te hallod az én imádságomat és érted azt, hogy az én váltságdíjam a szívem vére, az én örökös gyászom. Kedveseim (apám, anyám, testvérem, férjem, gyermekeim) nyugszanak odalenn a sirban — és azért ugy sincsen énnekem teljes örömem ezen a földön. Eljöttem felkeresni pihenőhelyöket, hogy imádkozzam előted lelki üdvökért. Eljöttem sirhantjukhoz, hogy mennyei othonukból letekintsenek énreám. Eljöttem hitet szivni a szívembe: hogy a lélek nem hal meg sohasem, hanem fölszáll te hozzád megtisztulva, bűnöktől menten. A szeretet nem enyészik el sohasem, a földön él a gyászoló szívében, a sirból elröpül hozzád a lélek szárnyain: imádkozni a földi kedvesekért. Ezzel a szeretettel, ezért a szeretetért állok itt töredelmes bánattal, Istenem adj békeséget pihenőt, a sirokban nyugvóknak, küldj vigaszt a sirok előtt imádkozóknak. Úgy legyen a te szent akaratod. Amen.

Apa sirján

Árva gyermeked van itt, édes jó atyám sirod előtt — óh hallod-e lenn a te örök pihenésedben leányod (fiad) utánad epedő zokogását?! Eljöttem hozzád hűséges szívvvel a lelkem tele van a te drága emlékeddel. Mióta elhagytál engem, annyira egyedül vagyok! mióta nem láttalak téged annyit szenvedek. Hiszen a te húsd és véred vagyok én és utánad sirok életem fogytáig mindig. Nem aggódol-e a siron túl én utánam? nem félted-e a földi bajoktól gyermekedet haló porodban is, amint érettem áldoztad fel életedben a karjaidnak erejét, és érettem fáradtál mindig, lankadást nem ismerő buzgalommal, amint őrt állottál én felettem hűséges örködéssel, hogy megvédjél minden gondtól és borutól engemet? Gyermeki szívem azt sugja nékem: hogy te látsz engemet onnan a megdicsőültek magasságos országából, hogy te nem veszed le rólam védő karodat sohasem. Azért jöttem el hozzád ma is, elmondani néked e néma kő előtt, az én sorsomnak fordulását, számot adni tenéked a tetteimről, amint egykoron régen bizalommal kerestem fel minden örömben és minden bánatalomban a te jóságos szivedet, és örültem annak, ha helyeselted szándékaimat és okultam

rajta, ha megfedtél engem. Óh mennyire szeretném ma is hallani — még a dorgáló szavadat is, csak közelemben lennél! hogy szivnám magamba intéseidet, ha (fiadnak) leányodnak nevezhetnél újra! atyám! én édes jó atyám! sirod előtt kérlek, tekints le reám szeretettel! Ha vétettem valaha ellened életedben, ha tiszteletlenséggel, közönnyel vagy hálátlansággal bántottalak valaha, imádkozzál érettem az Úr zsámolya előtt, — mert te ugyanis megbocsátasz énnékem, mert te annyira szerettél engem!

Napokat és éjszakákat kellene édes atyám! sirhantod előtt töltenem, ha el akarnám mondani néked, hogy hányszor zokogtam utánad bajaimban, hogy hányszor kivántam segítségül a te oltalmadat gondjaimban, hogy mennyi baj keresett fel halálod óta, hogy mi az, a mi most is nyomja keblemet, — te látod az én árva lényemet, te ismered ugyanis bajaimat, légy hát az én közbenjáróm Istenem előtt, hogy könnyörüljön rajtam. A te jámbor nemes és istenfélő életednek érdeme tudassék be az én javamra a mennyei irgalmas bíró előtt, és legyen mentségem a gondok idején. Szent vagy te édes atyám! gyermeked előtt, hiszen mindenemet tenéked köszönhetem. Szent a te emlékezeted énelöttem, mert jónak és hivnek és szeretőnek láttalak én mindig. Majd egykoron, ha int majd nekem is az óra, — újra öledbe borulok és sirva mondom majd el neked a mennyei viszontlátás

derüjében színről-szinre, hogy milyen nehéz volt az élet nélküled idelen. Addig pedig hadd imádkozzam éretted őszinte lélekkel az Úr előtt.

Én Istenem: adj az édes atyám nyugvó tetemének csöndes és békés pihenőt. Álmait ne zavarja a sirban lenni a gyermekéért való gond, megdicsőült lelkét vedd a te oltalmadba, hogy távol a földi zajtól, a jámborok és az igazak jutalma legyen az ő osztályrésze. Amen.

Anya sirján.

Anyám! én édes jó anyám! miért hagytál el engemet?! magam előtt látom megtörött szemedet, azokat a jóságos édes szemeket, amelyekhez hasonló nincsen az egész földön; hallom sóhajtó szavadat, a melylyel halálos ágyadon megáldottál engemet, érzem hűlő ajakadnak utolsó csókját újra, csókodra szomjas ajkomon, szivembe nyilal újból a tépő kin, amidőn sikoltva borultam ágyad fölé és alélva tudtam meg lezárult szemedről, dobogni megszűnt szivedről, ellankadt kezedről, hideg ajakadról, amelybe lelket többé nem tudott lehelni ajkam — hogy nincs többé édes anyám, hogy árva lettem én. Mindezt a végtelen fájdalmat újra átszenvedem most itten sirhantod felett, ahova eljöttem imádkozni érted és védelmet kérni tőled. Ez a kis darab föld egy egész elvesztett menyországot rejt magában az én számomra; ehhez a kis darab földhöz hozzá van nőve a szivem és messze földről is elzarándokolnék ide fáradalmos utakon, betegen is, a mig csak élek. Sehol a nagy világon, — tudom — hogy meg nem értenek engem úgy, mint a hogy itten megértesz engem te, én édes jó anyám! sehol a kerek földön nem tudok úgy panaszkodni, mint

itten a te nyugvó helyeden, én egyetlen elvesztett üdvösségem! a te halott szivednek közelében édes jó anyám! erősödöm a kísértésnek, a bánatnak idején! mert a te halott szived jobban meghallgat engem mint minden élő szív e földön! Hallgassad meg leányod hálaszavát, a midőn forró és epedő könnyek között köszönöm neked, amit velem életedben tettél: szeretted, ápoltál, neveltél és védelmeztél te édes, te drága, te egyetlenem! Keserű könnyeket hullattál értem, ha fájdalom ért, nevető boldogsággal voltál boldog értem, ha vignak láttál engem. Mardos a kétely, ugy éget édes anyácskám! talán nem is tudtalak életedben elegendően megbecsülni? talán meg is bántottalak valaha téged, téged én szentem, édesem, üdvösségem. Könnyeimmal akarom akkor lemosni az én nagy bűnömet. Óh miért nem maradtál mellettem, hogy meg tudnám mutatni bűnbánásomat?!

De te nem haragszol én reám, a te hűséges leányodra — amint hiszen sohasem tudtál én reám igazán haragudni életedben sem. Te könyörögsz én érettem Isten előtt! hogy pótolja nekem azt, a mit egyedül Isten tud védelmével pótolni: az édes anyát. Fogadom előtted, e szent ereklye: sirhalmod előtt, hogy emlékedet tisztelni fogom mindig életem végéig; hogy soha el nem feledlek; hogy olyan akarok lenni, a milyen életedben te voltál: hűséges, tisztalelkű, jámbor, igaz és nemeskeblű, tudom, hogy erre neveltél, erre ok-

tattál, amig oktattál, ilyennek szerettél, amig szerettél. Legyen csöndes a te pihenőd a sirban, neved és emléked élni fog szivemben itt lenn a földön addig — amig időmnek jöttén uj sir nyilik majd a temető kertjében s abban a sirban én nyugszom majd. A sirba is a te neveddel szállok majd édes anyám!

Istenem! Istenem! légy irgalmas az én jó anyámhoz! Imádkozom előtted lelkének nyugalmaért. Angyalaidnak legszelidebbike volt az én édes anyám, vedd őt közeledbe — hallgassad meg könnyörgő szavamat. A m e n !

Gyermek sirján.

Édes kis gyermekem! Istenem nem engedte meg énnekem, hogy fölnevelhesselek, nem engedte meg, hogy annál több örömet leljek benned, mint amennyit rövid életedben szereztél nekem, — keserü, bánatos lélekkel kellett tehetetlenül látnom, hogy mint tesznek téged le a földbe, és veled együtt az én érted szenvedő szívemnek sok boldogságát. Elvesztettem édes szemeid nézését, amelylyel megvilágítottad az én életemet; két kicsiny karodnak ölelését, amelylyel nyakamat átölelted, ajakad kedves gyermekszavait, amelylyel édes anyádnak neveztél. Éjszaka sokszor fölriadok: azt hiszem, hogy még most is engemet hívsz, és utánam sirsz, de üres mellettem ágyam és elomlok fájdalmamban, tudva azt, hogy te a hideg sirban fekszel; nappal is sokszor kereslek — sehohsem talállak. Hidd el én édes gyermekem! ha nem tartoznék szeretettel és hűséggel többi kedves gyermekeimnek, a te testvéreidnek, én magam folyton csak azt kérném az Istentől, hogy vegyen magához engem, hogy viszontláthassalak, hogy újra szerethesselek — de int a kötelesség erőt gyűjteni, és megnyugodni az Isten akaratában. Hiszen a te gyöngye testednek talán jobb is odalenn pihenni, mint szenvedni to-

vább betegséged kinjaival; ki tudja, milyen sors várakozott volna reád ebben a kegyetlen, örömetromboló életben! a lelkedet, a te ártatlan gyermeklelkedet tudom, hogy angyalai közzé fogadta a jó Isten! és én imádkozom érte a Mindenhatóhoz, hogy üdvössége legyen a menyeknek országában. El nem feledlek sohasem, szeretni foglak mindig, én édes drága gyermekem, a sirban is mindenem. Utánad jövök egykor és leszek újra anyád! Addigra védelmedbe ajánlom magamat és a családomat, kegyelmes Istenem! A m e n.

Fiu vagy leány sirján.

Édes jó fiam! (leányom) olyan tüzelő bánattal égeti egész valómat, hogy énnekem nélküled kell járnom ezen a földön. Minden reménységemet, minden örömömet magaddal vitted a sirba. És én, a te megtörött anyád, hiába szólitom szivembe vésett nevedet, te nem felelsz nekem többé, te nem biztatsz engem többé boldog jövőddel, életem alkonya sivár és elhagyott lészen, mert nem fogok a te fiatal, erős karodra támaszkodhatni, mert hiányozni fog énnekem, hogy megédesítsed napjaim végét, a mint most is, a mint mindig, hiányzol nekem lépten-nyomon. Hirtelen, váratlanul borult el fölöttem az ég, még ma sem tudok belenyugodni abba a rettentő gondolatba, hogy te, az életerős, te a ragyogószemü, álmodó ifju gyermek, a ki előtt az egész világ nyitva állott, és a kit számtalan üdvösséggel kecsegtetett a jelen és a jövő — hogy te édes gyermekem! megelőztél engemet, a ki pedig egész életemet te neked akartam szentelni. A merre járok, a hol csak megfordulok, mindenütt a te emléked, a te drága lényed száll fel emlékezetem előtt és marcangolva tépi keblemet. Látom kortársaidat boldogan, vigan, az életerőnek teljében célhoz érve,

szüleiknek büszkeségképpen a szememből könny perog alá halovány arcomra, mivel te nyugszol a csöndes hant alatt, összeroskadva a cél előtt és nem veheted ki részedet a földi örömekből és sikerekből. Annyit reméltem benned és ime reménytelenül kifosztva állok sírodon. Kinokkal neveltelek, féltve őriztelek, áldoztunk érted mi a te hűséges szüleid a szívünk boldogságával minden lehető — és kárba vesztett a mi minden igyekvésünk. De nem zavarom síri álmodat édes jó gyermekem! keserves panaszaimmal. Hiszen te szerettél engem, hűséges gyermekem voltál mindig, és ha szembe tudtál volna szállni a halál hatalmával, bizonyára megkiméltél volna engem a legnagyobb emberi fájdalomtól, és éltél volna az én gyönyörűségemre, s az én boldogításomra — de Isten másként végzett felőlünk. Leszakította szívem felől, s mint harmat nélkül a rózsa, a te szerető gyermeki hűséged nélkül hervad a keblem. Eljöttem hozzád édes fiam! (leányom), hogy elmondjam neked, hogy áldom a te drága emlékezeted. Köszönöm neked, hogy annyi sok boldogságot szereztél életedben anyai szívemnek. Imádkozom mindig lelkiüdvösségedért, s amíg csak szemem örök pihenőre lezárul, mindaddig hiven őrzöm arcodnak kedves vonásait a bensőmben és forró könnyörgéssel kérem Istenemet, hogy jutalmazza meg fönn a menyekben a te hozzám való jóságodat és szerelmedet ez örök élet minden üdvösségével. Amen.

Testvér sirján.

Istenem! Uram! epedve tárom ki karjaimat kedves testvérem ölelésére, de hiába! elválaszt tőle a sirhalom, elszakít tőle a hideg és kegyetlen hant. Gyermekidőnket együtt töltöttük, ugyanazon édes szülőknek szeretete tette boldoggá zsenge korunkat, egy családi hajlék bensőséges emlékei fűzték egymáshoz sziveinket, egy közös kincsért imádkoztunk előtted, amidőn szüleink életét és boldogságát könyörügtük tőled, a legszorosabb láncz: a testvéri kötelék kapcsolta össze lelkeinket, — ki van bontva ez az édes kapocs, s én gyászolva állok kedves jó testvérem sirhalma fölött. Siratom nem csak a hűséges testvért, akit olyan korán szólitottál el oldalam mellől, hanem magamat is, mivel nélkülözni kell jóságának melegségét és boldogítását, mivel olyan sokszor érzem hiányát az életben. Kévé a rokonérzelem ezen a nagy világon; az embereket önzés, irigység, érdekek mérhetetlen meszséséggel választják el egymástól — óh mily boldog az, aki egy testvér keblére borulva, bizhat a tivéri (növéri) szivnek szerelmében, tanácsot kérhet tőle a kétség idején, és együtt örvendhetnek a vigság idején, és együtt sirhatnak a bánat napjain! Légy áldott korán pihenni tért

édes testvérem! mivel tebenned sohasem csalatkoztam, mivel te mindenkor szerettél engem! Megdicsőült szellemedet sokszor fogom segítségül hívni életem küzdelmeiben, mivel a földi létben egy ütemben dobogtak kebleink s nem tértek egymástól utaink. Istenem! Uram! vedd kegyelmedbe kedves testvérem lelkét, porainak pedig adj békességes nyugadalmat. Amen.

Férj sirján.

Ifjuságom hű kísérője! szívemnek drága szerelme! aki oly korán elhagytál engem, s aki nélkül annyira névtelen vagyok, — kijöttem sirhalmodhoz, hogy elmondjam neked, hogy jószágodat, hűségedet, gondosságodat nem tudom elfeledni. Gyermekeinket ápolom és gyünge erőmtől telhetően pótolni igyekezlek téged. Nevednek tisztelésére és szeretésére megtanítom őket, és azzal biztatom, gyermeklelküket, hogy te édes jó férjem! te édes apánk! a magasból megvéded életüket, és imádkozol értük az Úr zsámolya előtt. És én hiszek abban, hogy te látod a mi utánad siró könnyeinket, és leborulva sirhantodra, védelmedet hívom segítségemre.

Hozzád pedig életnek és halálnak hatalmas Istene! im, rebegő ajakkal halottas fohász száll. Hófehér pilleraj ez az én fohászom, amint az égbe tör, mivelhogy színt és himesport szárnyuk lebbenésére az igaznak erénye ont. Bocsássad be az én imámat a te egednek fényességes kapuin. Pálmafa sudarához hasonló volt a halandó test, amelynek földi nyugalmaért epedek előtted, czéd-rusnak büszke égbe nyulásához még hasonlóbb volt a lélek, amelynek üdvét könyörgi szavam.

Gyöngé emberi szemmel salakot én nem látok férjem lelkének tündöklésén, — ám ha te látnál, lehelljed le a te végtelen irgalmadban! Kinek kezében halálnak pallosa forg — Mindenható kegyelmed hívom én. Aki az eresz alatt levered viharral a fecskefészket — akaratod én nem kutatom és bünös szívvvel meg nem mérlegelem — óh de hallgasd meg az én fölriadt hívásomat, amidőn párját veszítve, dult otthonban özvegy-asszony viszi elébed panaszát. Könynyeket te facsarsz a szemből — ám vigasznak újból rózsásodó színeit is te adod a sirástól fáradt szempillára! Van neked balzsamod: mit tudjuk mi aléltszívűek, miből készited azt hatalmas Úr a fellegek mögött: örömből-e, nem sejtett vigaszból-e, megnyugvásból, avagy a viszontlátás földöntúl való reményéből? mindegy az minékünk, adj gyászoló szívemnek balzsamot a balzsamodból! Közel jöjj hozzám! szólj énhozzám! vigasztalj meg engem! légy nekem és az én apátlan gyermekeimnek szirt és menedék! Tenálad jó — nélküled sivár a föld! Tevéled oszlik a búbánatos gerjedelem, de nélküled tűznek tűzével ég a fájdalom! Nyugalmat adj nekem! Amen! Erőt adj nekem! Amen! Takarjad be a te fődöző szárnyaddal az én sirató valómat! Amen!

Feleség sirján.

Édes hitvesem! fiatal éveimnek hűséges osztályosa! megtörve, ujrásajgó sebemmel keresem föl sírhelyedet, a melyben a te drága, a te jóságos lényed fekszik. Kietlen sötétben hagytál magamra engemet, -- beborult fölöttem az égbolt, nélküled nincsen örömem ezen a földön. A te haláloz szomorú órája óta olyan a lelkem, mint a letarolt mező szomoruságos égi alkonyon. Hervadt remények letörött virágjai borítják szívemet. Megemlékezem sirhantod előtt itten arról a nagy szeretetről, arról az önfeláldozó hűségről és jóságról, amelylyel engem együttlétünk idejében körülvettél. Otthonomat mennyországga változtattad lényednek bűvölletes angyalszelidségével, gondosságodnak páratlan figyelmességében, kedvességgeddel, hitvesi szerelemről regélő szemeidnek tiszta nézésével, vidám enyelgő hangoddal, rossz kedvet mutató és száműző kérdéseidnek balzsamos szeretetével. Vigaszom voltál a csüggedésben, bátorítóm a küzdelemben, osztozó felem az örömömben, reménységem a jövőben, édes jutalmam, édes pályabérem a napi fáradalom kinteljes órái után. És ime mindezt porrá válva tudom idelenn a rideg földi rög alatt. Kereslek -- kereslek, de nem talállak: annyira

szükségem volna hű szived tanácsára, annyiszor szeretnék panaszkodni előtted, hogy egy szavadtól, egyetlen gyöngéd mosolyodtól felviduljak, — de üres helyed az asztal mellett, üres, meghitt, egykoron enyhe zug otthonunkban, nélküled nincsen öröm és nincsen boldogság hajlékomban, mert hiszen te voltál annak jóságos védőangyala. Attól a boldog órától fogva, a mikor sziveink egymásra találtak s kezet nyujtottál nekem örök hűségre az Ur szent színe előtt, az ő szent oltára előtt — hűséges maradtál fogadalmadhoz mindhalálig és az én mindenem voltál ezen a világon. Óh halljad meg az én könnyes vallomásomat, itt a te drága sirod előtt vedd el az én hálámat mindazon jószágért, mindazért a szeretetért, a melylyel napjaimat bearanyoztad, — és bocsáss meg énnekem odafenn a magasságból, ha netalán valamikor rossz órában rossz kedvtől gyötörve, haragban felindulva bántó szóval kedves lényedet, hűséges szivedet megbántottam, ha szerelmedet nem azzal a végtelen gyöngédséggel viszonzottam, a melyet az megérdemelt, ha elmulasztottam néked örömet szerezni valaha, valamikor, amikor azt megtehettem volna! Oh! jól tudom, hogy a te arany szivedtől mindenkor távol áliott a haragtartás, — a türelmetlen indulat — érzem azt, hogy te a régi szeretettel tekintesz le rám onnan felülről, az angyalok köréből és imádkozol értem a Mindenható előtt az én üdvömért, az én életemért! Örködj felettem közben

járó imáddal (örködj az égből árva gyermeked, gyermekeid) élete fölött, légy az ő jóságos anyjuk, a magasságból, őrizd meg utjukat imáddal minden rossztól, minden bajtól a viszontlátás vágyott órájáig a mikor majd újra karjaimba zárhatlak édes jó élettársam, korán pihenni tért angyalom, amikor majd nem kell többé elvesztésedet siratnom égő könnyeimmal, — és újra egyesít majd bennünket a Mindenható.

Istenem! Istenem! vedd irgalmadba drága hitvesem idvezült lelkét, földi tetemeinek békeséges pihenőt — és halhatatlan részének osszad kegyelmesen azt a bőséges jutalmat, amelyet angyalszelid lénye már ideleenn a földön kiérdemelt! Istenem! hallgassad meg az én imámat, és úgy legyen a te szent akaratod! Amen!

Nagyatya sirján.

Kegyeletes, hűséges imádsággal jövök el sirodhoz, drága jó nagyatyám, hogy elmondjam megdicsőült szellemed előtt mindazt az igaz hálát, amelyet családunk irántad érez. Nevednek szent emléke, életed tisztasága, istenfélelmed rendületlensége példa és mintakép mielőttünk, és mi büszkén valljuk magunkat a te sarjadékaidnak. Ó tekints le rám, szerető unokádra onnan a fényességnek országából, és légy az én védelemért, égi oltalomért fohászzkodó imámnak. joságos tolmácsa Istennek szent színe előtt. Imádkozz érettünk, hogy a mindenható kegyelem cserbe ne hagyja egy perczre sem a mi családunkat, hogy gyermekeid és unokáid házától távol maradjon minden baj, minden csapás, minden fájdalom. Hogy terveink és vállalataink sikerre vezessenek, és hogy a csalatkozás kiméljen meg minket, kerülje el az otthonunkat. Légy védő szellemünk, és örökítsd át mireánk a te jámbor istenmegadásod szellemét az égből, hogy beteljesüljön rajtunk az irás szava: „Ifju is voltam, meg is öregedtem, de nem láttam sohasem, hogy az igazságos férfiú szenvedett volna, és hogy az ő sarjadéka hasztalan keresett volna kenyeret.“

Oh hallgassad meg Istenem imádságomat,
részeltesd mennyei üdvösségben jóságos nagyatyám
megdicsőült szellemét, testének adj békés pihenőt
a sirban, — bennünket pedig tarts irgalomban
együtt a késő alkonyig, hogy vigasztalan bánat,
idő előtti siralom föl ne verje házunknak csöndjét,
— óh tudjad be nekünk érdemül kedves nagy-
atyánk jámborságát teelőtted, és őrizz meg minket!
Ugy legyen a te szent akaratod! Amen.

Nagyanya sirján.

Unokád áll sirhantod előtt édes jó nagyanyám aki annyi szeretettel vetted életedben házunkat körül, akinek gondos, odaadó hűsége kiterjedt családunk minden egyes tagjára, akinek szent emléke úgy él sziveinkben, amint az örök mécses tiszta fénye a szentélyek mélyén, áhítatos tisztelőktől körülvéve. A te lelki üdvösségedért imádkozom Istenem színe előtt hogy adja meg neked édes jó nagyanyám azt a menygyei jutalmat, amely földi jámborságodnak egyedüli jutalma lehet a tulvilágon. Oh ne hagyj el bennünket halálod után sem, hanem légy ami jóságos őrangyalunk, vigyázz a mi utjainkra, kísérjed szeretettel és hűséggel életünket s ha az örök élet világosságától látnoki szemmel előrelátod a mi tévedéseinket, a mi lépteinknek botlását, sugjad be ihletteljesen lelkünkbe az igaznak megismerését, háríts el rólunk minden veszedelmet, védj meg bennünket ellenségeinktől, rosszakaróinktól, tedd, hogy a te jámborságodra emlékezve egész családodat, késő unokáidat is tisztelet és rokonszenv környezze, és add, hogy mi méltók maradjunk az emberek szeretetére. Imádkozz mindezekért Isten előtt! édes jó nagyanyám, a minthogy mi is kegyeletesen tisztelő imádságba foglaljuk nevedet és emlékedet, és általadjuk hűséges szeretetre, nemzedékről-nemzedékre! Amen!

Ima a temetőben.

A temetőbe való belépéskor, ha 30 nap óta ott nem voltunk, a következő imát mondjuk: (temetés alkalmával is:)

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
יִצְרַת אֶת כָּל אֱלֹו בְּדִין וְנָתַת אוֹתָם בְּדִין וְחַמַּת
אוֹתָם בְּדִין וַיְדַעַת מִסְפַּר כָּלֶם בְּדִין וְעַתִּיד אַתָּה
לְהַחְיֶיבם וּלְהַחְיֹוֹתם בְּדִין. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֶּה
הַמֵּתִים:

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם אֲדָנִי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה
רַב לְהוֹשִׁיעַ. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֶּה מֵתִים
בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים
וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אַמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַיִם.
כְּמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי הוֹמָה לָךְ מֶלֶךְ מֵמִית
וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ יְשׁוּעָה וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחְיֹוֹת
מֵתִים: עַל כֵּן זֶה אֲנַחְנוּ חַיִּים לְהוֹדוֹת לָךְ
וּלְיִהַד אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵין
בְּעֶרְבֶךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֵין זוּלָתְךָ
מִלְפָּנֵינוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא אַפְּס בְּלָתְךָ גּוֹאֲלֵנוּ
לְיָמֹות הַמְּשִׁיחַ וְאֵין הוֹמָה־לָּךְ מוֹשִׁיעֵנו לְתַחִית
הַמֵּתִים:

Ima a temetőben.

(Fordítás)

Dicsértessél te Örökkévaló, mi Istenünk a világ Ura, aki alkotott bennünket törvény szerint, és táplált, és életben tartott bennünket törvény szerint és halálba szólitott benneteket örök törvény szerint, és aki ismeri mindannyiatok számát az életben és aki uj életre ébreszt majdan titeket a világitélet napján. Dicsértessél te Örökkévaló, aki felelevenited a halottakat!

Te mindenható vagy mindörökre, Te lehelsz életet a halottakba, Te nagy vagy a segítségben. Te tartasz fenn minden előtt kegyelemben — felelevenited a halottakat nagyságos irgalomban, támogatod az elesőket, és meggyógyítod a betegeket, szabaddá teszed a bilincsbe verteket, és megőrzöd a te hűségedet azoknak, akik szunnyadnak a porban. Ki hasonló tehozzád minden hatalom Ura és ki fogható tehozzád, óh nagy Király! aki halált osztasz és életet adsz és fakasztasz üdvösséget! És te vagy a hűséges, aki felébreszted a halottakat!

Sirkőfelállításkor.

Szeretettel, hűséggel és kegyeletes fájdalommal állok im sirhantod felett drágám, mindenem, aki voltál, — és újból felpanaszlom enyhülni nem tudó könnyeimmel, hogy mennyire hiányzol nekem mindenütt, hogy milyen pusztaság és sivár az életem nélküled. Szívemben csakis életemmel muló emléket állítottam teneked és ez az emlék, a fájdalomnak lángoló betűivel megjelölve csakis akkor fog romokba dőlni, amikor majd az én szemeim fölé is rábcrul az örök álmodás és én is porló tetemmel idekűnn fogok pihenni a temető kertben. És ime emléket állítok drága nevednek, a szív emlékénel hidegebbet, márványt, amelyen kegyeletesem föl van írva bánatot jelző szavakkal, — de hát hideg a pusztaság kő, mégis állandóbb, mint az emberi élet, mert halálom után is hirdetni fogja a késő utódoknak szeretetemet irántad, hűségedet hozzám, nemes lelkedet, tiszta szivedet, egyenes jellemedet, lényednek feledhetetlen varázsát. Álljon hantod fölé az emlékkő, drága halottam! és hirdesse a jövő életnek, a te elmullott életednek tisztaságát. Én pedig imádkozni fogok éretted életem alkonyáig, hogy Isten lelkednek örök üdvösséget adjon és hogy tested békén pihenjen a sir-

ban Oh imádkozz, megdicsőült lélek, drága halottam! te is én érettem, hogy Istenem védő karja soha cserbe ne hagyjon sem engem, sem csaláladunkat. Hogy gond, fájdalom és csapások távol álljanak házunktól. Hogy az urnak oltalma lebegjen mifölöttünk szüntelenül mindig.

Istenem az égben! Tehozzád fordulok forró imával, hogy lássad meg az én könnyeimet és halgassad meg az én fohászomat. Őrizd meg az én drága halottamnak lelki nyugodalmát a Te mennyeidben és eme sirhalom körül lebegjen örök béke, örök nyugalom. Oltalmazd meg e sirhelyet, add, hogy szendergő kedvesemnek drága emléke sokáig éljen kegyeletes emberi szivekben és nevét mindenkor szeretettel, becsülettel emlegessék.

Ugy legyen a te szent akaratod! Amen.

TARTALOM-JEGYZÉK.

	Olda
Gyászszertartási szokások	3
Kaddis-ima a temetés után	8
Kaddis-ima a temetés után (átírás)	9
Kaddis-ima a temetés után (fordítás)	10
Gyász hét. Fohászkoedés (6. zsoltár)	12
Ima a gyásznapokban	14
Vigasztaló zsoltár (42. zsoltár)	18
A <i>Zadik hadin</i> fordítása	20
Vigasztaló zsoltár	22
Ima a temetőben	23
Ima a sírok előtt	24
Halottak emléke (Emlékezés ünnepe.)	27
Mazkir	35
Atyáért vagy anyáért, rokonokért	39
A Kaddis-ima (magyarázat)	42
Kaddis-ima	44
Kaddis-ima (átírás)	45
Kaddis-ima (fordítás)	46
Kaddis-ima jelentőségéről	48
Évforduló	51
Apa elhalálozási napjának évfordulóján	53
Anya elhalálozási napjának évfordulóján	56
Ima a temetőben	59
Apa sirján	62
Anya sirján	65
Gyermek sirján	68
Fiu vagy leány sirján	70

	Oldal
Testvér sirján	72
Férj sirján	74
Feleség sirján	76
Nagyatya sirján	79
Nagyanya sirján	81
Ima a temetőben	82
Ima a temetőben (fordítás)	83
Sirkőfelállításkor	84

KÖNYV-
TÁRA